

ఉపవాసం గురించిన

70 విషయాలు

(سبعون مسألة في الصيام)

[తెలుగు - Telugu - تلغو]

షేఖ్ ముహమ్మద్ సాలిహ్ అల్ మునజ్జిద్

అనువాదం : ముహమ్మద్ కరీముల్లాహ్

పునర్విమర్శ : షేఖ్ నజీర్ అహ్మద్

2010 - 1431

islamhouse.com

(سبعون مسألة في الصيام)

« باللغة التلغو »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد كريم الله
مراجعة: شيخ نذير أحمد

2010 - 1431

islamhouse.com

అనంత కరుణామయుడు, అపార కృపాశీలుడైన అల్లాహ్ పేరుతో

ఉపవాసం గురించిన 70 విషయాలు

షేఖ్ ముహమ్మద్ సాలిహ్ అల్ మునజ్జిద్

విషయసూచిక

1. పరిచయం
2. ఉపవాసం యొక్క నిర్వచనం
3. ఉపవాసం గురించిన ఆదేశాలు
4. ఉపవాసం యొక్క విశిష్టతలు
5. ఉపవాసం యొక్క ప్రయోజనాలు
6. ఉపవాసం యొక్క ఆచారాలు మరియు సున్నతులు
7. ఈ మహిళాన్నత మాసంలో ఏమి చేయాలి
8. ఉపవాసం గురించిన నియమనిబంధనలు
9. రమదాన్ నెల ఆరంభాన్ని ఎలా గుర్తించాలి?
10. ఉపవాసం ఎవరిపై తప్పనిసరి?
11. ప్రయాణికుల ఉపవాసం
12. వ్యాధిగ్రస్తుల ఉపవాసం
13. వయసు మళ్ళిన వారి ఉపవాసం
14. ఉపవాస సంకల్పం
15. ఉపవాసం ఎప్పుడు మొదలు పెట్టాలి – ఎప్పుడు ముగించాలి ?
16. ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే విషయాలు
17. స్త్రీల ఉపవాసం గురించిన ఆదేశాలు

పరిచయం

అల్లందులిల్లాహ్ - సకల ప్రశంసలు అల్లాహ్ కే. మనం ఆయన సహాయాన్నే వేడుకుంటున్నాము మరియు ఆయన్నే క్షమాపణ కొరకు అర్థిస్తున్నాం. మాలోని చెడు నుండి మరియు చెడుపనుల నుండి అల్లాహ్ నే శరుణ వేడుకుంటున్నాం. ఎవరికైతే అల్లాహ్ మార్గదర్శకత్వాన్ని చూపుతాడో, వారు దారి తప్పజాలరు మరియు ఎవరినైతే అల్లాహ్ వినాశనమవటానికి వదిలివేస్తాడో, వారు సన్మార్గాన్ని పొందలేరు. నేను సాక్ష్యమిస్తున్నాను - ఒక్క అల్లాహ్ తప్ప వేరే ఆరాధ్యుడేవరూ లేడని, ఆయనకు భాగస్వాములు లేదా సహాయకులు ఎవరూ లేరని. ఇంకా నేను సాక్ష్యమిస్తున్నాను - ముహమ్మద్ ఆయన యొక్క దాసుడు మరియు సందేశహరుడూ అని.

మంచి పనులకు లభించే పుణ్యాలు అనేక రెట్లుగా గుణింపబడే, చెడు పనులు క్షమింపబడే, ప్రజల స్థానం ఉన్నత పరచబడే, దాసుల హృదయాలు వారి ఏకైక యజమాని వైపు మరలింపబడే కొన్ని ప్రత్యేక శుభసమయాలను అల్లాహ్ తన దాసులకు ప్రసాదించినాడు. ఆ సమయాలలో తమను తాము పరిశుద్ధ పరచుకోగలిగిన వారు ఇహపర లోకాలలో సఫలరవుతారు మరియు స్వయంగా దుష్టత్వంలో మునిగి, ఆ సమయాలలో వృధాగా కాలం గడిపినవారు ఇరపరలోకాలలో తీవ్రనష్టానికి గురవుతారు. కేవలం తనను మాత్రమే ఆరాధించటానికి అల్లాహ్ తన దాసులను సృష్టించినాడు. అల్లాహ్ ఇలా ప్రకటిస్తున్నాడు (ఖుర్ఆన్ వచన భావానికి అర్థం): “నేను జిన్నాతులను, మానవులనూ నా ఆరాధన కొరకు తప్ప మరిదేని కొరకూ సృష్టించలేదు.” [51:56]

ఉపవాసం ఉండటమనేది ఆరాధనలన్నింటిలోనూ ఒక అత్యుత్తమమైన ఆరాధన. దీనిని అల్లాహ్ తన దాసులపై తప్పనిసరి చేసినాడు. అల్లాహ్ ఇలా ప్రకటిస్తున్నాడు (ఖుర్ఆన్ వచన భావానికి అర్థం): “... ఉపవాసం మీకు విధిగా నిర్ణయించబడింది – ఏ విధంగా మీకు పూర్వం ప్రవక్తలను అనుసరించేవారిపైనా విధించబడిందో, దీనివల్ల మీలో భయభక్తులు జనించే అవకాశం ఉంది.” [అల్ బఖరహ్ 2:183]

అల్లాహ్ తన దాసులను ఉపవాసముండమని ఇలా ప్రోత్సహిస్తున్నాడు:

“... అయితే మీరు విషయాన్ని గ్రహించగలిగితే, ఉపవాసం ఉండటమే మీకు ఉత్తమం.” [అల్ బఖరహ్ 2:184 – వచన భావానికి అర్థం]

తమపై ఉపవాసాన్ని విధిగా చేసినందుకు బదులుగా తనకు కృతజ్ఞతలు చూపమని అల్లాహ్ వారికి ఉపదేశిస్తున్నాడు:

“... అల్లాహ్ మీకు ప్రసాదించిన మహిమపదేశానికి మీరు అల్లాహ్ ఔన్నత్యాన్ని కొనియాడటానికి, ఆయనకు మీరు కృతజ్ఞతలు తెలుపు కోవటానికి ఈ (ఉపవాసాల) పద్ధతి తెలుపబడుతుంది.” [అల్ బఖరహ్ 2:185 – ఖుర్ఆన్ వచన భావానికి అర్థం]

ప్రజలు తమ చెడు అలవాట్లను వదలటం కష్టమైనవిగా, కఠినమైనవిగా భావించకుండా ఉండటానికి, ఉపవాసాలను వారు ఇష్టపడేటట్లు చేసినాడు మరియు సులభతరం చేసినాడు. ఖుర్ఆన్ వచన భావానికి అర్థం:

“... కొన్ని దినాల వరకే ...” [అల్ బఖరహ్ 2:184]

ఆయన వారిపై దయ చూపుతాడు మరియు కష్టాల నుండి, విపత్తుల నుండి కాపాడతాడు. ఖుర్ఆన్ వచన భావానికి అర్థం:

“... కానీ, మీలో ఎవరైనా వ్యాధిగ్రస్తులైతే లేక ప్రయాణంలో ఉంటే, వేరే దినాలలో ఆ ఉపవాసదినాలను పూర్తిచెయ్యాలి...” [అల్ బఖరహ్ 2:184]

‘ఈ నెలలో విశ్వాసుల హృదయాలు అపార కృపాశీలుడైన వారు ప్రభువు వైపునకు మరలుతాయి, తమ ప్రభువుకు భయపడతాయి మరియు ఆయన ప్రసాదించే పుణ్యాలు లభిస్తాయని మరియు మహొన్నత సాఫల్యం (స్వర్గం) ప్రాప్తమవుతుందని ఆశపడతాయి’ అనటంలో కించిత్తు కూడా ఆశ్చర్య పడనక్కర లేదు.

ఈ ఆరాధన యొక్క ఇంతటి మహొన్నత స్థాయి వలన, ఈ ఉపవాసాలను పాటించే విధానం – వాటి నియమనిబంధనలను నేర్చుకోవటం మనకు చాలా అవసరం. దీని ద్వారా ముస్లింలు ఉపవాసంలో ఏదైతే తప్పని సరిగా చేయవలెనో, ఏది చేయకూడదో, ఏది అనుమతిపబడినదో, ఏది అల్లాహ్ కు అయిష్టమైనదో మొదలైన విషయాలు తెలుసుకోవటం ద్వారా తమను తాము అనవసరంగా కష్టాలకు గురి చేసుకోవటం నుండి కాపాడుకోగలుగుతారు.

ఈ పుస్తకం 70 భాగాలలో తయారు చేయబడిన ఒక సంక్షిప్తమైన పుస్తకం. దీనిలో క్లుప్తంగా ఉపవాసం యొక్క నియమనిబంధనలు మరియు శుభాలు, ఉపవాసం గురించి ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం బోధించిన ఉపదేశాలు ఉన్నాయి. దీనిని నా కొరకు మరియు నా ముస్లిం సోదరుల కొరకు ప్రయోజనకరంగా చేయమని అల్లాహ్ ను ప్రార్థిస్తున్నాను. సర్వ లోకాల ప్రభువైన అల్లాహ్ కే సకల ప్రశంసలూను.

సియామ్ (ఉపవాసం) యొక్క నిర్వచనం:

(1) అరబీలో సియామ్ అంటే ‘మానుకొనుట, వదులుకొనుట, త్యజించుట’ అని అర్థం; ఇస్లాంలో దీని అర్థం – ‘ఉపవాసం పాటించాలని సంకల్పం చేసుకుని, ఉషోదయం నుండి సూర్యాస్తమయం వరకు ఉపవాసాన్ని భంగపరచే వాటిని త్యజించటం, దూరంగా ఉండటం, మానుకోవటం’.

ఉపవాసం గురించిన ఆదేశాలు:

(2) రమదాన్ నెల ఉపవాసాల గురించి సమాజం అంగీకరించినది. ఖుర్ఆన్ మరియు సున్నతులలో దీని ఆధారాలు ఉన్నాయి. అల్లాహ్ ఇలా ఆదేశిస్తున్నాడు (ఖుర్ఆన్ వచన భావం యొక్క అర్థం):

“ఓ విశ్వాసులారా! మీ పై ఉపవాసములు విధిగావించబడినవి – ఏవిధంగావైతే మీకన్నా ముందు వారిపై విధి గావించబడినవో – తద్వారా మీరు భయభక్తులు కలిగినవారు అవుతారని.” [అల్ బఖరహ్ 2:183]

ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపినారు: “ఇస్లాం యొక్క మూలాధారం ఐదు విషయాలపై ఆధారపడి ఉన్నది....” ఆ విషయాలలో రమదాన్ నెల ఉపవాసాలను కూడా ఆయన పేర్కొన్నారు. (అల్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, అల్ ఫతహ్, 1/49). సరైన కారణం లేకుండా ఎవరైతే రమదాన్ నెలలో ఉపవాసాన్ని భంగం చేసుకుంటారో, అలాంటి వారు తీవ్రమైన ఘోరపాపం చేసినట్లే. తనకు వచ్చిన కలను వివరిస్తూ, ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు: “... నేను ఆ పర్వతం వద్దకు చేరుకోగానే భయంకరమైన శబ్దాలు విని, నేనిలా ప్రశ్నించాను,

‘ఏమిటి ఈ శబ్దాలు?’ వారిలా అన్నారు, ‘ఇవి నరకాగ్ని వాసుల పెడబొబ్బలు.’ ఆ తరువాత నన్ను (వేరొక చోటికి) తీసుకు పోయినారు, అక్కడ నేను తమ గుదికాలి నరముపై వ్రేలాడుతున్న ప్రజలను చూసాను. వారి నోటి చివరి భాగాలు చీల్చబడి, రక్తం కారుతున్నది. ‘వీరెవరు?’ అని నేను ప్రశ్నించగా, వారిలా తెలిపారు, ‘వీరు సమయం పూర్తి కాక ముందే (అంటే ఇఫ్తార్ సమయం కంటే ముందే) తమ ఉపవాసాలను విరమించిన ప్రజలు.’ (సహీహ్ అల్ తర్గీబ్, 1/420).

అల్ హఫిజ్ అల్ దహాబీ (అల్లాహ్ ఆయనను కరుణించుగాక) ఇలా తెలిపారు, “రమదాన్ నెలలో సరైన కారణం లేకుండా ఎవరైతే కావాలని ఉపవాసాలను పాటించరో, అటువంటివారు వ్యభిచారుల, తాగుబోతుల కంటే హీనమైన వారని విశ్వాసులు దృఢంగా నమ్మేవారు; అటువంటి వ్యక్తిని ఇంకా ముస్లింగానే భావించ వచ్చా అనే సందేహం వారికి కలిగేది. అతనిని వారు మతబ్రష్టుడిగా, పోకిరీవాడుగా మరియు దుష్టుడిగా పరిగణించేవారు.” షేఖుల్ ఇస్లాం ఇబ్నె తైమియహ్ (అల్లాహ్ ఆయనను కరుణించుగాక) ఇలా తెలిపారు: “ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తి రమదాన్ నెలలో ఉపవాసం పాటించక పోవటమనేది హరాం (నిషేధించ బడినది) అని తెలిసియుండి దానిని హలాల్ (అనుమతించ బడినది) గా చేసుకుంటే అతనిని చంపి నేయవలెను; మరియు ఒకవేళ అతను తనలోని దుష్టత్వం వలన ఉపవాసం పాటించకపోతే (అలా చేయటం హరామ్ అని నమ్ముతూ ఉండి), ఉపవాసం పాటించనందుకు అతనిని శిక్షించవలెను.” (మజ్మూఅ అల్ ఫతావా, 25/265).

ఉపవాసం యొక్క విశిష్టతలు:

(3) ఉపవాసాల విశిష్టతలు అనేకం. వాటిలో ఒకటి ఉపవాసాలను అల్లాహ్ తన కోసం ఎన్నుకున్నాడని, ఆయనే వాటి పుణ్యాలను స్వయంగా ప్రసాదిస్తాడని మరియు లెక్కించనలవి కానంతగా ఆ పుణ్యాలను అధికం చేస్తాడని సహీహ్ హదీద్ లో నమోదు చేయబడిన ఈ హదీద్ ఖుద్షీలో ఇలా తెలుపబడినది: “ఉపవాసం తప్ప, ఏదైతే కేవలం నా కొరకు మాత్రమే మరియు నేనే అతనికి దాని పుణ్యాలు ప్రసాదిస్తాను” (అల్ బుఖారీ, అల్ ఫాత్, నెం. 1904; సహీహ్ అల్ తర్గీబ్, 1/407). ఉపవాసాలకు సాటి లేదు (అల్ నిసాయీ, 4/165; సహీహ్ అల్ తర్గీబ్, 1/413), మరియు ఉపవాసి యొక్క ప్రార్థన తిరస్కరించబడదు (బైహఖీ, 3/345; అస్సిల్ఫిలాత్ అస్సహీహ్, 1797). ఉపవాసి సంతోషపడే సందర్భాలు రెండుంటాయి: ఒకటి తన ఉపవాసాన్ని విరమించేటప్పుడు అతనికి కలిగే ఆనందం మరియు రెండోది తన ఉపవాసాల కారణంగా తన ప్రభువును కలిసినప్పుడు అతనికి కలిగే సంతోషం. (ముస్లిం హదీద్ గ్రంథం, 2/807). తీర్పుదినాన ఉపవాసి కొరకు అతని ఉపవాసం సిఫారసు చేస్తూ, ఇలా పలుకును, “ఓ ప్రభూ, అతనిని పగటి పూట నేను అతని ఆహారపానీయాల నుండి మరియు శారీరక కోరికల నుండి ఆపి ఉంచాను. కాబట్టి, అతని కొరకు నన్ను సిఫారసు చేయనియ్యి.” (అహ్మద్ హదీద్ గ్రంథం, 2/174. అల్ మజ్మా, 3/181 లో అల్ హైథామీ దీని యొక్క ఉల్లేఖకుల పరంపరను (అస్నాద్ ను) హసన్ గా వర్గీకరించెను. సహీహ్ అత్తర్గీబ్, 1/411 ను కూడా చూడండి). ఉపవాసి నోటి నుండి వెలువడే వాసన అల్లాహ్ వద్ద కస్తూరి యొక్క సుగంధ పరిమళాల కంటే ఉత్తమమైనది. (ముస్లిం హదీద్ గ్రంథం, 2/807). ఉపవాసమనేది

నరకాగ్ని నుండి సురక్షితంగా ఉంచే ఒక బలమైన సంరక్షణ కోట వంటిది. (అహ్మద్ హదీథ్ గ్రంథం, 2/402; సహీహ్ అత్తర్గీబ్, 1/411; సహీహ్ అల్ జామీ, 3880). ఎవరైతే ఒక రోజు ఉపవాసం ఉంటారో, అల్లాహ్ అతని ముఖాన్ని నరకాగ్ని నుండి 70 సంవత్సరముల దూరానికి నెట్టివేస్తాడు. (ముస్లిం హదీథ్ గ్రంథం, 2/808). ఎవరైనా అల్లాహ్ కోసం ఒక రోజు ఉపవాసం పాటిస్తే మరియు అదే రోజు అతనికి మరణం ఆసన్నమైతే, అతను స్వర్గంలోనికి ప్రవేశిస్తాడు. (అహ్మద్ హదీథ్ గ్రంథం, 5/391; సహీహ్ అత్తర్గీబ్, 1/412). స్వర్గంలో రయాన్ అనే పేరు గల ఒక ద్వారం ఉన్నది. దాని ద్వారా ఉపవాసం పాటించేవారు మాత్రమే ప్రవేశిస్తారు. వేరెవ్వరూ దాని ద్వారా (స్వర్గంలోనికి) ప్రవేశింపలేరు; ఉపవాసులు ప్రవేశించిన తరువాత, అది మూసివేయబడుతుంది మరియు దాని గుండా ఇంకెవ్వరూ (స్వర్గంలోనికి) ప్రవేశింపలేరు..” (అల్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, ఫథ్, నెం. 1797).

రమదాన్ - ఇస్లాం యొక్క ఒక మూలస్థంభం; ఈ నెలలో ఖుర్ఆన్ అవతరించినది మరియు దీనిలో వెయ్యి నెలల కంటే ఘనమైన ఒక రాత్రి ఉన్నది. “రమదాన్ నెల ప్రారంభమైనప్పుడు, స్వర్గ ద్వారాలు తెరవబడును మరియు నరక ద్వారాలు మూసివేయబడును. ఇంకా వైతానులకు (దుష్టశక్తులకు) సంకెళ్ళు వేయబడును.” (సహీహ్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, అల్ ఫథ్, నెం. 3277). రమదాన్ నెల ఉపవాసాలు పదినెలల ఉపవాసాలతో సమానం (ముస్నద్ అహ్మద్, 5/280; సహీహ్ అత్తర్గీబ్, 1/421). “విశ్వసిస్తూ మరియు పుణ్యాలను ఆశిస్తూ, రమదాన్ నెలలో ఎవరైతే ఉపవాసం ఉంటారో, అతని యొక్క పూర్వపు పాపాలన్నీ క్షమించి వేయబడతాయి.” (అల్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, ఫథ్, నెం. 37).

ప్రతి ఉపవాస విరమణ సమయంలో అల్లాహ్ నరకాగ్ని నుండి విముక్తి చేయదల్చిన ప్రజలను ఎన్నుకుంటాడు. (అహ్మద్ హదీథ్ గ్రంథం, 5/256; సహీహ్ అత్తర్గీబ్, 1/419).

ఉపవాసం యొక్క ప్రయోజనాలు:

(4) ఉపవాసాలలో తఖ్వాకు సంబంధించిన చాలా వివేకం మరియు అనేక లాభాలు ఉన్నాయి. దీని గురించి అల్లాహ్ ఇలా ప్రకటిస్తున్నాడు (ఖుర్ఆన్ వచన భావం యొక్క అర్థం):

“...కాబట్టి మీరు అల్ ముత్తఖూన్(అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు గలవారు)”
[అల్ బఖరహ్ 2:183]

దీని తాత్పర్యం ఏమిటంటే, ఒకవేళ ఎవరైనా అల్లాహ్ యొక్క ప్రశన్నత కోరుకుంటూ మరియు అల్లాహ్ యొక్క శిక్షలకు భయపడుతూ అనుమతిపబడిన హాలాల్ విషయాలకూ దూరంగా ఉండ గలిగితే, నిషేధింపబడిన హరామ్ విషయాల నుండి కూడా దూరంగా ఉండటం అతని కొరకు తేలికవుతుంది.

ఒకవేళ ఎవరి కడుపైనా ఆకలితో ఉంటే, అతని శరీరపు ఇతర అవయవాలు కూడా తమ ఆకలి భావాలను మరియు కోరికలను దూరంగా ఉంచుతాయి. అయితే, కడుపు నిండి ఉన్నట్లయితే, అతని నాలుక, కళ్ళు, చేతులు మరియు మర్మావయవాలలో ఆకలి భావాలు, కోరికలు ఆరంభమవుతాయి. కాబట్టి ఉపవాసం సైతాను ఎత్తులను ఓడించటానికి ఉపయోగపడుతుంది; అది మన కోరికలను అదుపు

చేస్తుంది మరియు మన అవయాలను చెడు భావాల నుండి చేతల నుండి కాపాడుతుంది.

ఉపవాసి తనకు కలిగే ఆకలి దప్పల ద్వారా పేదల ఆకలి బాధలను అర్థం చేసుకుని, తద్వారా వారి ఆకలిని దూరం చేయటానికి సహాయపడే అవకాశం ఉన్నది. బీదల ఆకలి గురించి కేవలం వినటంలో మరియు స్వయంగా ఆ ఆకలి బాధను అనుభవిస్తూ, దానిని అర్థం చేసుకోవటంలో చాలా తేడా ఉన్నది, ఎలాగైతే కారులో ప్రయాణిస్తున్న వ్యక్తి, కారు దిగి స్వయంగా నడవనంత వరకు, కాలినడక లోనే జీవితం గడుపుతున్నవారి సాధకబాధలను అతను అర్థం చేసుకోలేడు.

ఉపవాసం కోరికల నుండి కాపాడుకోవటానికి మరియు పాపాల నుండి మనల్ని మనం దూరంగా ఉంచుకోవటానికి దోహద పడుతుంది; అది మన స్వంత లక్షణాల నుండి బయట పడటానికి మరియు తన అలవాట్లను మానకోవటానికి మనకు సహాయం చేస్తుంది. అలాగే అది మనల్ని మనం సరిదిద్దుకోవటంలో, క్రమశిక్షణ అలవర్చు కోవటంలో శిక్షణ ఇస్తుంది. దీని వలన అనేకమంది తమలో చోటు చేసుకున్న క్రమశిక్షణారాహిత్య లోపాల్ని దూరం చేసుకోగలుగు తున్నారు.

ఇంకా ఒకే సమయంలో ఉపవాసం ఆరంభించటం మరియు ఒకే సమయంలో ఉపవాసం విరమించటం ద్వారా ముస్లింల ఐకమత్యాన్ని ఉపవాసం ప్రదర్శిస్తున్నది.

ఇతరులను అల్లాహ్ వైపు ఆహ్వానించటానికి ఉపవాసం గొప్ప అవకాశాన్నిస్తున్నది. ఈనెలలో మస్జిదుకు వెళ్ళేవారిలో అనేక మంది మొదటిసారిగా మస్జిదుకు వెళ్ళేవారు మరియు చాలా కాలం నుండి

మస్జిదు వైపునకే వెళ్ళని వారు కూడా ఉంటారు. వారి హృదయాలు ఈ సమయంలో తెరుచుకుని ఉంటాయి. కాబట్టి వారికి మంచి పద్ధతిలో ఇస్లాం గురించి బోధించవచ్చు. సరైన విషయాలు, లాభదాయకమైన వచనాలు వారికి తెలుపవచ్చును. ఇంకా మంచిపనులలో మరియు ఆచరణలలో ఒకరికొకరు సహాయసహకారాలు అందించుకోవచ్చును. అయితే, ధర్మప్రచారంలో మునిగిపోయి, ధర్మప్రచారకులు తమ స్వంతం గురించి పట్టించుకోవటం మరచిపోకూడదు. అలా చేయటం వలన ఇతరులకు కాంతినిస్తూ స్వయంగా నశించిపోయే కొవ్వొత్తిలా, బలహీనపడి పోయి, అనారోగ్యం పాలయ్యే అవకాశం ఉన్నది.

ఉపవాసంలో విధిగా పాటించవలసిన నియమాలు మరియు సున్నతులు:

ఉపవాసంలో విధిగా పాటించవలసిన కొన్ని నియమాలు మరియు ఉత్తమమైనవిగా సిఫారసు చేయబడిన (ముస్తహాబ్) కొన్ని ఆచరణలు.

సుహూర్ సమయంలో అంటే వేకువరూమున తప్పకుండా ఏదైనా తినేటట్లు మరియు త్రాగేటట్లు జాగ్రత్త వహించవలెను. సుహూర్ భోజనాన్ని ఫజర్ అదాన్ కు కొంచెం ముందు వరకు ఆలస్యం చేయటం మంచిది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉపదేశించినారు: “సుహూర్ భుజించండి. సుహూర్ భోజనంలో శుభాలున్నాయి.” (సహీహ్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, ఫతహ్, 4/139). “సుహూర్ అనేది శుభాలతో కూడిన భోజనం. అది గ్రంథ ప్రజలకు విభిన్నమైనదనే విషయాన్ని కలిగియున్నది. ఖడ్గురపు పళ్ళే ఒక

విశ్వాసికి ఉత్తమమైన సుహూర్ భోజనం.” (అబూ దావూద్ హదీథ్ గ్రంథం, నెం. 2345; సహీహ్ అల్ తర్గీబ్, 1/448).

ఇష్టా అంటే ఉపవాసం విరమించటాన్ని ఆలస్యం చేయకూడదు. ఎందుకంటే ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉపదేశించారు: “ఇష్టా ను ఆలస్యం చేయనంత వరకు ప్రజలు మంచిస్థితిలోనే ఉంటారు.” (సహీహ్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, ఫతహ్, 4/198).

అనస్ రదియల్లాహు అన్హు ఉల్లేఖించిన హదీథ్ ప్రకారం ఉపవాసం విరమించటం: “ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తన ఉపవాసాన్ని నమాజు కంటే ముందే తాజా ఖర్జూరపు పళ్ళతో విరమించేవారు; ఒకవేళ తాజా ఖర్జూరపు పళ్ళు అందుబాటులో లేకపోతే, ఆయన (ఎండిన) ఖర్జూరపు పళ్ళు తినేవారు; ఒకవేళ ఎండిన ఖర్జూరపు పళ్ళు కూడా అందుబాటులో లేకపోతే, ఆయన కొన్ని నీటి గుట్టకలతో ఉపవాసాన్ని విరమించేవారు.” (అత్తిర్మిథ్, 3/79 మరియు ఇతర హదీథ్ గ్రంథాలు. గరీబ్ హసన్ హదీథ్ అని ఆయన వర్గీకరించినారు. దీనినే అల్ ఇర్వా, నెం. 922లో సహీహ్ హదీథ్ గా వర్గీకరించినారు).

ఇబ్నె ఉమర్ రదియల్లాహు అన్హుమా ఉల్లేఖన: ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇష్టా తరువాత అంటే తన ఉపవాసాన్ని విరమించిన తరువాత ఇలా పలికేవారు: “జహబ్ అల్ జమ, వబ్తలాత అల ఉరూఖ్, వ ధబాత అల్ అజ్జు ఇన్నాఅల్లాహ్ (దాహము పోయినది, నరాలు మరల ప్రవహించసాగాయి మరియు అల్లాహ్ తలీస్తీ ప్రతిఫలం తప్పక లభించును.” (అబూ దావూద్ హదీథ్ గ్రంథం, 2/765; ఇది హసన్ హదీథ్ గా అల్ దారుఖుత్నీ చే వర్గీకరించబడినది, 2/185).

చెడు పనుల నుండి, పాపపు పనుల నుండి దూరంగా ఉండటం, ఎందుకంటే ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉపదేశించినారు: **“ఎప్పడైతే మీలో ఎవరైనా ఉపవాసం ఉంటారో, ఆ స్థితిలో అతను పాపపు పనులు చేయకూడదు ...”** (సహీహ్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, అల్ ఫతహ్, no. 1904). ఇంకో హదీథులో ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా బోధించినారు: **“ఎవరైతే అబద్ధం పలకటం మానకుండా మరియు ఆ అసత్యపు పలుకులనే అనుసరిస్తూ ఉంటారో, అటువంటి వారు చేసే తమ ఆహారపానీయాల త్యాగం అల్లాహ్ కు అవసరం లేదు.”** (సహీహ్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, అల్ ఫతహ్, నెం. 1903). ఉపవాసి చాడీలు చెప్పటం, అపవాదులు మోపటం, అబద్ధాలు చెప్పటం, అశ్లేల కార్యాలలో పాల్గొనటం వంటి అన్ని రకముల హరామ్ (నిషేధింపబడిన) పనులు మాను కోవలెను. అలా చేయకపోతే, అతని పుణ్యాలన్నీ నశించిపోతాయి. ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉపదేశించారు: **“ఆ ఉపవాసికి తన ఉపవాసం నుండి ఆకలిదప్పలు తప్ప ఇంకేమీ లభించదు.”** (ఇబ్నె మాజా హదీథ్ గ్రంథం, 1/539; సహీహ్ అత్తరీబ్, 1/453).

ఒకరి పుణ్యకార్యాలను నాశనం చేసి, పాపాలను కూడగట్టే పనులలో కొన్ని - స్వంతంగా వారు పాల్గొనే క్విజ్ పోటీలు, ప్రదర్శనలు, ఎగ్జిబిషన్లు, సినెమాలు, క్రీడల పోటీలు, వృధా సమావేశాలు, వీధుల్లో చెడు నడతగల వారితో మరియు సమయపాలన తెలియని వారితో కలిసి అనవసరమైన చర్చలలో గంటల తరబడి సమయాన్ని వృధాగా గడపటం, అనవసరంగా డ్రైవింగ్ చేసుకుంటూ తిరగటం, వీధుల్లో అనవసరంగా తద్దాడటం మొదలైనవి. తహజ్జుద్, ధ్యానం మరియు ఆరాధనలలో గడువవలసిన ఈ పవిత్ర నెల, అనేక మంది జీవితంలో - ఆకలి బాధల

నుండి తప్పించుకోవటానికి పగలంతా నిద్రలో గడపటంలో, నమాజులు మిస్సవటంలో మరియు జమఆత్ తో కలిసి నమాజు చేసే అవకాశాల్ని పోగొట్టుకోవటంలో, రాత్రులు విందులు వినోదాలలో తమ తమ కోరికలు తీర్చుకోవటంలోనే గడిచిపోతుంది. కొంతమంది తమ సుఖసంతోషాల్ని కోల్పోతున్నామని బాధపడుతూ, చికాకుగా ఈ నెలకు స్వాగతం పలుకుతారు. రమదాన్ నెలలో కొంతమంది ప్రజలు తమ సెలవు దినాలను ఎంజాయ్ చేయటం కొరకు ముస్లిమ్ తర దేశాలకు ప్రయాణ మవుతారు. స్త్రీలు అతిగా మేకప్లు చేసుకుని, సువాసనలు వెదజల్లే పెర్ఫ్యూములు పూసుకుని రావటం వంటి చెడు వాతావరణం నుండి కొన్ని మస్జిదులు తప్పించుకోలేక పోతున్నాయి. కొందరు ప్రజలు మంచి స్థితిలో ఉన్నా సరే, ఈ నెలను అడుక్కునే సీజనుగా చేసుకుంటారు. కొందరు ప్రజలు ప్రమాదకరమైన బాణాసంచాలు, టపాసులు కాల్పుతూ ఆనంద పడు తుంటారు. కొందరు మార్కెటులలో తిరుగుతూ కొత్త కొత్త ఫ్యాషన్ వేటలో సమయాన్ని వృధా చేస్తుంటారు. కొందరు దుకాణదారులు రమదాన్ నెల చివరి పది రోజులలో తమ తమ దుకాణాలలో కొత్త సరుకును, కొత్త డిజైన్లు తెచ్చి ప్రజలు పుణ్యాలు సంపాదించు కొనుట నుండి దూరం చేస్తుంటారు.

స్వయంగా కోపతాపాలకు గురికావటం నుండి తమను తాము కాపాడుకోవలెను. ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు: **“ఒకవేళ ఎవరైనా అతనితో పోట్లాటకు దిగినా లేక అవమానం చేసినా అతను (ఉపవాసి), ‘నేను ఉపవాసం ఉన్నాను, నేను ఉపవాసం ఉన్నాను.’ అని పలుకవలెను”** (అల్ బుఖారీ మరియు ఇతర హదీథ్ గ్రంథాలు. అల్ ఫతహ్, నెం. 1894). అలా పలకటానికి ఒక కారణం

తనను తాను జ్ఞాపకం చేసుకోవటమైతే, అతని ప్రత్యర్థికి జ్ఞాపకం చేయటమనేది రెండో కారణమవుతుంది. కానీ, సాధారణంగా ఉపవాసులలో ఇటువంటి ఉత్తమ ప్రవర్తనకు బదులు దీనికి భిన్నమైన నడవడిక మనకు కనబడును. ప్రజలు ఉపవాసంలో తమను తాము నిగ్రహించుకోవటానికి మరియు ప్రశాంతంగా ఉండటానికి ప్రయత్నించటం చాలా ముఖ్యం. కాని బాధ్యతారాహిత్యంతో వాహనాలు నడిపేవారు దీనికి వ్యతిరేకంగా మగరిబ్ అదాన్ వినగానే తమ వేగాన్ని మరింతగా పెంచటాన్ని మనం తరచుగా చూస్తుంటాము.

(*) మరీ అధికంగా తినకూడదు, ఎందుకంటే ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు: **“ఆదం సంతానం తమ పొట్టను నింపినంత ఘోరంగా ఏ పాత్రనూ నింపరు.”** (అత్తిర్మిద్దీ హదీద్ గ్రంథం, నెం. 2380; ఆయన దీనిని హసన్ హదీద్ గా వర్గీకరించారు). వివేకవంతుడు జీవించటానికి భుజిస్తాడే గాని, భుజించటానికి జీవించడు. మన శరీరానికి ప్రయోజనం చేకూర్చే ఆహారమే ఉత్తమమైనది గానీ, వడ్డింపబడే ప్రతిదీ అంటే దర్పం కోసం అందరికీ ప్రదర్శించేందుకు టేబిల్ మీద అలంకరింపబడే ప్రతిదీ కాదు. కానీ (రమదాన్ నెలలో) అన్ని రకాల వంటకాలు తయారు చేసుకోవటంలో మునిగి పోయి, వంటను ఒక వాస్తవమైన కళగా భావిస్తుంటారు. ఇల్లాలు మరియు నౌకరులు తమ సమయాన్నంతటినీ వంటగదిలోనే గడుపుటం వలన ఆరాధనలకు దూరమై, మామూలు నెలలలో కంటే ఎక్కువగా ప్రజలు రమదాన్ నెలలో భోజనం పై సమయాన్ని వెచ్చిస్తుంటారు. అలా రమదాన్ నెల వారి కొరకు అజీర్ణం, కాయపుష్టి మరియు గ్యాస్ట్రిక్ వ్యాధుల నెలగా మారుతుంది. అలాంటి వారు తిండిపోతులా అతిగా భుజించి, దాహంతో నున్న ఒంటెల

మాదిరి మితిమీరి నీళ్ళూ-పానీయాలూ త్రాగి, తరావీహ్ నమాజులను అతి కష్టంగా పూర్తి చేస్తారు. కొందరైతే మొదటి రెండు రకాతుల తర్వాతే మస్జిదు నుండి బయటకు వచ్చేస్తారు.

(*) జ్ఞానాన్ని నలుగురికీ పంచుతూ, దానధర్మాలు చేస్తూ, తమ స్థాయిని మరియు శారీరక బలాన్నీ ఇతరుల సహాయం కొరకు వినియోగిస్తూ, మంచి నడత కలిగియుండుట: సహీహ్ బుఖారీ మరియు సహీహ్ ముస్లిం హదీద్ గ్రంథాలలో నమోదు చేయబడిన ఒక హదీదులో ఇబ్నె అబ్బాస్ రదియల్లాహు అన్తూ ఇలా ఉల్లేఖించినారు: **“ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ప్రజలలో కెల్లా (మంచి చేయడంలో అత్యంత ఔదార్యవంతులు, దాతృత్వం గలవారు. రమదాన్ నెలలో జిబ్రయీలు ఆయనను కలిసేటప్పుడు, అందరికంటే అధికంగా ఆయన ఉదార స్వభావాన్ని చూపేవారు. రమదాన్ నెలలో ప్రతిరాత్రీ జిబ్రయీలు ఆయనను కలిసేవారు మరియు ఖుర్ఆన్ బోధించేవారు. రమదాన్ నెలలో ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం వీచే గాలి కంటే వేగంగా మంచి చేయడంలో ముందంజ వేసేవారు.”** (అల్ బుఖారీ, అల్ ఫతహ్, నెం.6). తమ తమ పనులు సక్రమంగా ఆచరించలేనంతగా మరియు ఇతరులతో సరిగ్గా ప్రవర్తించ లేనంతగా, ప్రజలు తమ ఉదార స్వభావాన్ని పినినారితనంతోనూ, చలనాన్ని సోమరితనంతోనూ ఎలా మార్పిడి చేసుకుంటున్నారో మరియు వాటన్నింటికీ ఉపవాసాలనే ఎలా సాకుగా చేసుకుంటున్నారో!

ఉపవాసాలు ఉండటంతో పాటు బీదసాదలకు అన్నం పెట్టటం ద్వారా స్వర్గంలో ప్రవేశించవచ్చును. దీని గురించి ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు: **“స్వర్గం కొన్ని గదులున్నాయి. వాటిలోపలి నుండి బయటకు చూడవచ్చు మరియు బయటి నుండి వాటి**

లోపలికి చూడవచ్చు. అల్లాహ్ వాటిని బీదలకు అన్నం పెట్టే, మృదువుగా మాట్లాడే, క్రమం తప్పకుండా ఉపవాసాలు పాటించే, మరియు ఇతర ప్రజలు నిద్ర పోతుండే రాత్రి వేళల్లో నమాజు చేసే వారికోసం తయారు చేసినాడు.” (అహ్మద్ హదీద్ గ్రంథం 5/343; ఇబ్నె ఖుజైమహ్, నెం. 2137. బలమైన ఇతర రిపోర్టుల ఆధారంగా దీని ఉల్లేఖనల పరంపర (ఇస్నాద్) హసన్ వర్గీకరణకు చెందుతుందని షేఖ్ అల్పానీ ఫుట్ నోట్ లో తెలిపారు). ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు: “తన ఉపవాసాన్ని విరమించటం కొరకు ఒక ఉపవాసికి ఎవరైనా ఆహార పదార్థాలను అందజేస్తే, అతనికి కూడా ఆ ఉపవాసికి లభించేటంతటి పుణ్యాలు కొంచెం కూడా తగ్గింపబడకుండా ప్రసాదింపబడును.” (అత్తిర్మిదీ హదీద్ గ్రంథం, 3/171; సహీహ్ అత్తర్గిబ్, 1/451). షేఖుల్ ఇస్లాం [ఇబ్నె తైమియాహ్] (అల్లాహ్ ఆయనను కరుణించుగాక) ఇలా తెలిపారు: “అంటే ఉపవాసి సంతృప్తి చెందే వరకు అతనికి భోజనం పెట్టవలెను.” (అల్ ఇఖ్బియారాత్ అల్ ఫిఖ్రియ్యహ్, p. 109).

ముందుతరంలోని అనేక మంది (సలాఫ్) ఇష్టాార్ చేయించే (ఉపవాసం విరమించే) సమయంలో తమపై బీదలకు ప్రాధాన్యత నిచ్చేవారు. వారిలో ప్రముఖులు – అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె ఉమర్, మాలిక్ ఇబ్నె దీనార్, అహ్మద్ ఇబ్నె హంబల్ మరియు ఇతరులు. అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె ఉమర్ రదియల్లాహు అన్హుమా అనాథలు మరియు బీదలు లేకుండా తన ఉపవాసాన్ని విరమించేవారు కాదు.

ఈ మహోన్నత మాసంలో చేయవలసిన ఆచరణలు:

(*) స్వయంగా మరియు చుట్టుప్రక్కల వాతావరణాన్ని ఆరాధనల కోసం తయారుచేసుకోవటం, పాపాల ప్రాయశ్చితం కొరకు మరియు అల్లాహ్ వైపు మరలటం కొరకు త్వరపడటం, రమదాన్ మాసం ఆరంభం అవుతున్నప్పుడు సంతోషపడటం, ఉపవాసాలను సరిగ్గా పాటించడం, సక్రమమైన బుద్ధిని కలిగియుండటం మరియు అల్లాహ్ కు భయపడుతూ తరావీహ్ నమాజులను ఆచరించటం, నెల మధ్యలోని పది దినాలలో అలసి పోయినట్లు భావించ కుండా ఉండటం, లైలతుల్ ఖదర్ పొందటానికి ప్రయత్నించటం, మొత్తం ఖుర్ఆన్ ను అనేక పర్యాయములు పఠించటం, దీనంగా ఏడుస్తూ అల్లాహ్ ను వేడుకోవటానికి మరియు పఠిస్తున్న ఖుర్ఆన్ ఆయతులు అర్థం చేసుకోవ టానికి ప్రయత్నించటం. 'రమదాన్ నెలలో చేసే ఉమ్రా, హజ్జ్ తో సమాన మైనదని, ఈ దీవెనల నెలలో చేసే దానం అనేక రెట్లుగా గుణించబడుతుందని మరియు ఎతేకాఫ్ పాటించడాన్ని (అల్లాహ్ ప్రశన్నత కోసం మస్జిదులో పాటించే ఏకాంతవాసం) సున్నతులు ధ్రవీకరిస్తున్నాయి.

(*) నెలారంభంలో ఒకరికొకరు శుభాకాంక్షలు తెలుపుకోవటంలో తప్పేమీ లేదు. ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం నెలారంభపు శుభవార్తను తన సహచరులకు తెలిపేవారు. దానిలో సాధ్యమైనన్ని ఎక్కువ పుణ్యాలు సంపాదించమని ప్రేరేపించేవారు. అబూ హురైరహ్ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు: “ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు, ‘శుభాలతో కూడిన రమదాన్ నెల మీ వద్దకు వచ్చినది. (ఈనెలలో) ఉపవాసం పాటించడాన్ని అల్లాహ్ మీపై తప్పనిసరి చేసినాడు. దీనిలో స్వర్గద్వారాలు తెరవబడును మరియు నరకద్వారాలు మూసివేయ

బడును మరియు ఖైతానులకు (దుష్టశక్తులకు) సంకెళ్ళు వేయబడును. దీనిలో ఒక రాత్రి ఉన్నది - అది వెయ్యి నెలల కంటే ఉత్తమమైనది. ఎవరైతే దాని శుభాలను పోగొట్టుకున్నారో, వాస్తవానికి వారు (ఎంతో) పోగొట్టుకున్నట్లే.” (అన్నిసాయి హదీద్ గ్రంథం, 4/129; సహీహ్ అత్తర్ఖీబ్, 1/490)

కొన్ని ఉపవాస నియమాలు :

(6) ఉపవాసాలలో వరుసగా క్రమం తప్పకుండా, విరామం లేకుండా పాటించవలసిన ఉపవాసాలు - ఉదాహరణకు - రమదాన్ నెల ఉపవాసాలు, పొరపాటున ఎవరినైనా హత్య చేస్తే - దానికి పరిహారంగా పాటించవలసిన ఉపవాసాలు, జిహార్ అనే అజ్ఞానకాలపు పద్ధతి (భార్యతో నీవు నా తల్లి వెనుక భాగం వంటి దానివి అని అనటం) ద్వారా ఎవరైనా తన భార్యకు విడాకులు ఇస్తే - దానికి పరిహారంగా పాటించవలసిన ఉపవాసాలు, రమదాన్ నెలలో పగటిపూట భార్యతో సంభోగించినందులకు పరిహారంగా పాటించ వలసిన ఉపవాసాలు మొదలైనవి. అలాగే ఎవరైనా ఎడతెరపి లేకుండా అల్లాహ్ కోసం ఉపవాసాలు ఉంటానని మొక్కుకున్న ఉపవాసాలను తప్పనిసరిగా పూర్తి చేయవలసి ఉన్నది.

వరుస క్రమంలో పాటించనక్కరలేని మరో రకమైన ఉపవాసాలు కూడా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు - రమదాన్ నెలలో అనివార్య పరిస్థితులలో తప్పిపోయిన ఉపవాసాలు, హజ్జ్ సమయంలో బలిదానం సమర్పించలేని పరిస్థితిలో ఉండే పది దినాల ఉపవాసాలు, మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం పాప పరిహారం (కఫ్ఫారత్ యమీన్) కోసం ఉండే ఉపవాసాలు, ఇఫ్రాం నియమాలు ఉల్లంఘించినందులకు ఉండే

ఉపవాసాలు, చేసిన మొక్కును (వరుసగా ఉంటాననే సంకల్పం చోసుకోనివి) పూర్తి చేయటానికి ఉండే ఉపవాసాలు ...

(7) తప్పని సరైన విధి ఉపవాసాలలోని హెచ్చుతగ్గులను పూర్తి చేయటానికి ఉండే ఐచ్ఛిక ఉపవాసాలు. ఉదాహరణకు అఘోరహా, అరాఘా, అయ్యామ్ అల్ బయ్యాద్ (ప్రతి హిజ్రీ నెలలోని 13th, 14th మరియు 15th), సోమ మరియు గురువారపు ఉపవాసాలు, షవ్వాల నెలలోని 6 దినాల ఉపవాసాలు, ఇంకా ముహర్రమ్ మరియు షాబాన్ నెలలలో ఉండే ఉపవాసాలు.

(8) శుక్రవారాన్ని వేరుచేసి, ఆ ఒక్కరోజు మాత్రమే ఉపవాసం ఉండటం అనుమతింపబడలేదు. (అల్ బుఖారీ, ఫతహ్ అల్ బారీ, నెం. 1985), లేదా కేవలం శనివారం ఉపవాసం ఉండటం, అది విధిగా ఉండవలసిన ఉపవాసమైతే తప్ప. (అత్తిర్మిథీ ద్వారా ఇది నమోదు చేయబడినది మరియు హసన్ హదీథ్ గా వర్గీకరించబడినది, 3/111) – అంటే సరైన కారణం లేకుండా ఆ దినాలను ఒంటరి ఉపవాస దినాలుగా చేయటమన్న మాట. జీవితకాలం మొత్తం ఉపవాసం ఉండటం కూడా అనుమతింపబడలేదు. అలాగే రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ దినాలు వరుసగా నిరంతరాయంగా ఉపవాసం ఉండటం కూడా, i.e., అంటే రెండు లేక మూడు దినాలు వరుసగా, వాటిమధ్య విరామం లేకుండా ఉపవాసం ఉండటం.

అలాగే రెండు పండుగ దినాలలో, తప్రీఖ్ దినాలలో (హజ్జ్ నెలలోని 11th, 12th మరియు 13th దినాలు) ఉపవాసం ఉండటం నిషేధింపబడినది. ఎందుకంటే ఈ దినాలు తినటం, త్రాగటం మరియు

అల్లాహ్ ను ధ్యానించటం కొరకు ప్రత్యేకించబడినాయి. కాని హజ్జ్ లో బలిదానం సమర్పించుకోలేని వ్యక్తి కోసం తప్రీఖ్ దినాలలో మీనాలో ఉపవాసం ఉండటం అనుమతింపబడినది.

రమదాన్ నెల ఆరంభాన్ని ఎలా గురించవలెను?

(9) క్రొత్త నెలవంక కనబడగానే లేదా షాఅబాన్ నెల యొక్క 30 దినములు పూర్తవగానే రమదాన్ నెల ఆరంభమవుతుంది. ఎవరైనా సరే రమదాన్ మాసపు క్రొత్త నెలవంక చూసినట్లయితే లేదా నమ్మకమైన స్థానం నుండి దాని గురించి విన్నట్లయితే, ఉపవాసముండటం ఆ వ్యక్తిపై తప్పనిసరి.

లెక్కల ద్వారా రమదాన్ నెలారంభాన్ని నిర్ణయించటం బిదాఅ అంటే కల్పితాచారమవుతుంది ఎందుకంటే, ఒక హదీద్ లో ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం స్పష్టంగా ఇలా తెలిపారు: **“మీరు దానిని (నెలవంక) చూడగానే ఉపవాసం ఉండండి మరియు మీరు దానిని చూడగానే ఉపవాసం విరమించండి.”** ఒకవేళ యుక్త వయస్కుడు, బుద్ధిగలవాడు, నమ్మకస్తుడు, విశ్వసనీయుడైన మరియు మంచి కంటిచూపు గల ఒక ముస్లిం గనుక ‘తన కళ్ళతో స్వయంగా తాను నెలవంకను చూసాను’ అని చెప్పినట్లయితే, ఆ విషయంలో మనం అతని మాటను తీసుకోవలసి ఉంటుంది మరియు దాని ప్రకారం నడుచుకోవలసి ఉంటుంది (ఉపవాసాలు ఆరంభించవలసి ఉంటుంది).

ఉపవాసం ఎవరిపై తప్పనిసరి?

(10) యుక్తవయస్కుడైన, బుద్ధిగలవాడైన, నిలకడగా ఒకచోట ఉన్నవాడైన (i.e., ప్రయాణంలో లేనివాడు), ఉపవాసం ఉండగలిగే మరియు ఋతుస్రావం (హైద్) లేదా బాలింతల రక్తస్రావం (నిఫాస్) ల వంటి అవరోధం లేని ప్రతి ముస్లింపై ఉపవాసం తప్పనిసరి.

ఎవరైనా వ్యక్తికి ఈ క్రింది మూడింటిలో ఏది జరిగినా, అతను యుక్తవయస్కుకు చేరుకున్నాడని భావించబడును: కలలో లేదా భావోద్ద్రేకం వంటి ఇతర కారణాల వలన వీర్యస్థలనం జరగటం; మర్మాంగల వద్ద వెంట్రుకలు మొలవటం; 15 సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరుకోవటం. స్త్రీల విషయంలోనైతే, నాలుగో విషయం కూడా ఉన్నది - అది ఋతుస్రావం; ఎవరైనా బాలిక పది సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరుకోక పోయినా సరే, ఒకవేళ పుష్పవతి అయినట్లయితే (ఋతుస్రావం మొదలైతే), ఆవిడ పై ఉపవాసం తప్పనిసరి.

(11) చిన్నపిల్లలు 7 సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరగానే, ఆరోగ్యంగా ఉంటే, వారిని ఉపవాసం ఉండేటట్లు ఆజ్ఞాపించవలెను. పది సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరినా, ఒకవేళ పిల్లలు ఉపవాసం ఉండనట్లయితే, నమాజు విషయంలో మాదిరిగా వారిని దండించవలెనని కొందరు పండితుల అభిప్రాయం (అల్ ముగ్నీ, 3/90). ఉపవాసానికి బదులుగా పిల్లలకు పుణ్యాలు ప్రసాదించబడును. పిల్లల సరైన పెంపకానికి మరియు మంచి పనుల వైపు దారి చూపుతున్నందులకు బదులుగా వారి తల్లిదండ్రులకు కూడా. రమదాన్ నెల ఉపవాసాలు ఎప్పుడు తప్పని సరి చేయబడినాయి అనే విషయం గురించి చర్చిస్తూ అర్దుబయ్ బిన్నె ముఅవ్విద్

రదియల్లాహు అన్తా ఇలా తెలిపెను: “మేము మా పిల్లలను ఉపవాసం ఉంచేవారము మరియు ఉన్నితో ఆటబొమ్మలు చేసి తయారుగా ఉంచుకునే వారము. ఆకలితో పిల్లలు ఏడ్చినట్లయితే, ఉపవాసం విరమించే సమయం సమీపించే వరకు ఆడుకోవటానికి ఆ ఆటబొమ్మలను వారికి ఇచ్చేవారము..” (అల్ బుఖారీ, ఫతహ్, నెం. 1960). ఉపవాసం ఉండమని తమ పిల్లలకు చెప్పాలనే విషయానికి కొందరు ప్రాధాన్యతనివ్వరు; నిజానికి, పిల్లలలో ఉపవాసం పాటించాలనే ఉత్సాహం ఉండవచ్చు మరియు ఉపవాసం ఉండగలిగే శక్తిసామర్థ్యాలు కూడా ఉండవచ్చు, కాని ఆ పిల్లవాని తల్లిదండ్రులు అతనిపై జాలి వలన, అతనిని ఉపవాసం ఉండకుండా ఆపవచ్చు. అయితే నిజమైన దయాదాక్షిణ్యాలు ఆ పిల్లవానిని ఉపవాసాలకు అలవాటు చేయటంలోనే ఉన్నాయనేది వారు గ్రహించటం లేదు. ఖుర్ఆన్ లో అల్లాహ్ ఇలా ప్రకటిస్తున్నాడు: “*ఓ విశ్వాసులారా! మీరు మిమ్మల్నీ, మీ కుటుంబ సభ్యులనూ మానవులు, రాళ్ళు ఇంధనం కాబోయే అగ్ని నుండి కాపాడుకోండి. దానిపై ఎంతో బలిష్ఠులు, అత్యంత కఠినులు అయిన దైవదూతలు నియమించబడి ఉంటారు; వారు ఎన్నటికీ అల్లాహ్ ఆజ్ఞను ఉల్లఘించరు, వారు తమకు ఏ ఆజ్ఞ ఇచ్చినా, దానిని పాటిస్తారు.*” [అత్తఫీమ్ 66:6]. బాలికలు యుక్తవయస్సుకు చేరుకునే సమయంలో వారి ఉపవాసం గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించవలెను. ఎందుకంటే మొట్టమొదటి ఋతుస్రావం ప్రారంభమైనా, సిగ్గు వలన ఆవిడ తన ఉపవాసాన్ని అలాగే కొనసాగించటానికి మరియు తరువాత దినాలలో దానిని పాటించక కుండా నిర్లక్ష్యం చేయటానికి ఆస్కారం ఉన్నది.

(12) ఒకవేళ పగటిపూట ఎవరైనా ముస్లిమ్‌తరుడు ఇస్లాం స్వీకరించినట్లయితే లేదా ఎవరైనా బాలుడు / బాలిక యుక్తవయస్సుకు చేరుకున్నట్లయితే లేదా మతిస్థిమితం లేని వ్యక్తి ఆ స్థితి నుండి కోలుకున్నట్లయితే - అటువంటి వారు మిగిలిన పగటి భాగంలో ఆహార పానీయాలకు దూరంగా ఉండవలెను. ఎందుకంటే, వారిలోని ఈ మార్పు వారిని విధిగా ఉపవాసం ఉండవలసిన వ్యక్తుల కోవలోనికి చేర్చుతుంది. అయితే, విధిగా ఉపవాసం ఉండవలసిన స్థితిలో లేని, గడచిపోయిన రమదాన్ దినాలకు బదులుగా వారు ఉపవాసం ఉండనవసరం.

(13) తమ తమ పనులకు మతిచలించిన వారు బాధ్యులు కారు (వారి పనులు దైవదూతలచే నమోదు చేయబడవు). కానీ, కొంతసేపు మంచిగా ఉంటూ, కొంత సేపు మతిస్థిమితం కోల్పోతున్నట్లయితే, అతను మంచిగా ఉన్న సమయంలో ఉపవాస నియమాలను పాటించవలెను మరియు మతిస్థిమితం కోల్పోయిన సమయంలో అతను మన్నించబడును. మంచిగా ఉన్నప్పుడు ఉపవాసం ఉండాలనే సంకల్పాన్ని చేసుకున్న కారణంగా, ఒకవేళ పగటి పూట ఎవరైనా మతిస్థిమితం కోల్పోయినా, ఏదైనా రోగం వలన లేదా ఏదైనా వేరే కారణం వలన స్పృహ కోల్పోయిన వాని విషయంలో మాదిరిగా అతని ఉపవాసమూ చెల్లుతుంది. (ఇబ్నె ఉథైమిన్ సంకలనం చేసిన మజాలిస్ షహర్ రమదాన్, p.28). ఇదే నియమం మూర్ఖరోగులకు కూడా వర్తిస్తుంది.

(14) ఒకవేళ ఎవరైనా రమదాన్ నెలలో చనిపోతే, అతనిపై లేదా అతని వారసులపై మిగిలిన రమదాన్ నెల ఉపవాసాల గురించి ఎటువంటి బాకీ ఉండదు.

(15) ఒకవేళ ఎవరికైనా రమదాన్ నెలలో విధిగా ఉపవాసాలు ఉండవలెననే విషయం తెలియకపోతే లేదా రమదాన్ నెలలో పగటిపూట ఆహారపానీయాలు భుజించటం నిషేధింపబడినదనే తెలియకపోతే లేదా రమదాన్ నెలలో పగటి పూట భార్యభర్తలు రతిసంభోగం చేయకూడదనే విషయం తెలియకపోతే, మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం వారు మన్నించబడతారు. అలాగే, క్రొత్తగా ఇస్లాం స్వీకరించిన వారి విషయంలో, ముస్లిమ్ మతరుల దారుల్ హరబ్ (శత్రు) దేశంలో నివాసముంటున్న ముస్లింల విషయంలో మరియు ముస్లిమ్ మతరుల మధ్య పెరిగిన ముస్లింల విషయంలో కూడా. అయితే, ముస్లింల మధ్యన పెరిగిన మరియు ఎవరినైనా అడిగి తెలుసుకునే స్థితిలో ఉన్న వ్యక్తి విషయంలో ఎటువంటి మినహాయింపు లేదు.

ప్రయాణికుల ఉపవాసం:

(16) ప్రయాణికుడు తన ఉపవాసాన్ని విరమించటానికి కొన్ని నియమాలున్నాయి. అతని ప్రయాణం దూరప్రయాణమై ఉండవలెను లేదా ఆ దూరం ప్రయాణమనిపించేటంతటి దూరమై ఉండవలెను (ఈ విషయమై పండితుల మధ్య భేదాభిప్రాయాలున్నాయనేది అందరికీ తెలిసినదే), ఇంకా తన పట్టణం మరియు దాని పొలిమేర్ల నుండి దూరంగా పోవలసియున్నది. (నివసిస్తున్న పట్టణ సరిహద్దులు దాటకుండా తన ఉపవాసాన్ని విరమించకూడదనేది మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం. పట్టణ సరిహద్దులు దాటనంతవరకు ప్రయాణం ప్రారంభం కాదు మరియు ఎవరైతే ఇంకా పట్టణంలోనే ఉన్నారో, వారు కుదురుగా ఒకచోట ఉండే నివాసితుల తరగతికి చెందుతారనేది వారి అభిప్రాయం. అల్లాహ్ ఇలా ప్రకటిస్తున్నాడు (ఖుర్ఆన్ వచన భావానికి అర్థం): “... కాబట్టి ఇకనుండి

రమదాన్ నెలను పొందే వ్యక్తి ఆ నెల అంతా విధిగా ఉపవాసం ఉండాలి. ...” [అల్ బఖరహ్ 2:185]. పట్టణాన్ని వదిలి బయటకు వెళ్ళనంత వరకు అతను ప్రయాణికుడిగా పరిగణింపబడడు; ఒకవేళ అతను ఇంకా పట్టణంలోనే ఉంటే, అతను నిలకడగా, కుదురుగా ఒకచోట నివాస మున్నట్లుగానే పరిగణింపబడును. కాబట్టి తన నమాజులు పరిమితం చేయటానికి అతనికి అనుమతిలేదు). అలాగే (మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం) అతని ప్రయాణం పాపకార్యాల కొరకు, చెడు పనుల కొరకు లేదా ఉపవాసాన్ని విరమించేందుకు కాకూడదు.

(17) ప్రయాణికుడు తనకు ఉపవాసాన్ని కొనసాగించే సమర్థత ఉన్నా, లేకపోయినా మరియు ఉపవాసముండటం అతనికి కష్టమైనా, తేలికైనా తన ఉపవాసాన్ని విరమించవచ్చనేది ప్రజల ఏకాభిప్రాయం. ఒకవేళ అతని ప్రయాణం సుళువైనదైనా సరే మరియు అతనికి సేవలు చేయటానికి ఇతరులు అతని అందుబాటులో ఉన్నా సరే, తన ఉపవాసాన్ని విరమించేందుకు మరియు తన నమాజులు పరిమితం చేసుకునేందుకు అతనికి అనుమతి ఉన్నది. (మజ్మూ అల్ ఫతావా, 25/210).

(18) ఎవరైతే రమదాన్ నెలలో ప్రయాణం చేయాలని సంకల్పించుకున్నారో, వారు అసలు ప్రయాణం ప్రారంభమయ్యే వరకు తమ ఉపవాసాన్ని విరమించుకోకూడదు. ఎందుకంటే ఏదైనా కారణం వలన అతని ప్రయాణం వాయిదా పడే లేదా ప్రయాణం నుండి విరమించుకునే అవకాశం ఉన్నది. (తఫ్సీర్ అల్ ఖుర్తుబి, 2/278).

ప్రయాణికుడు తన పట్టణ సరిహద్దు ప్రజలు కాపురముంటున్న ఇళ్ళన్నీ దాటిపోయే వరకు ఉపవాసాన్ని విరమించకూడదు; పట్టణ

సరిహద్దు దాటిపోయిన తరువాత, అతను ఉపవాసం నుండి విరమించు కోవచ్చును. అలాగే, ఒకవేళ అతను విమానంలో ప్రయాణిస్తుంటే, విమానం గాలిలోనికి లేచి అంటే టేకాఫ్ చేసి పట్టణ సరిహద్దులు దాటిన తరువాత అతను ఉపవాసం నుండి విరమించుకోవచ్చును. ఒకవేళ విమానాశ్రయం పట్టణానికి వెలుపల ఉన్నట్లయితే, అక్కడే అతను తన ఉపవాసాన్ని విరమించుకోవచ్చును. కాని, ఒకవేళ విమానాశ్రయం పట్టణ పరిధిలోపలే ఉన్నట్లయితే లేదా పట్టణానికి ఆనుకుని ఉన్నట్లయితే, అతను తన ఉపవాసాన్ని విమానాశ్రయంలో విరమించకూడదు, ఎందుకంటే అతను ఇంకా తన స్వంత పట్టణ పరిధిలోపలే ఉన్నాడని పరిగణింపబడును.

(19) ఒకవేళ సూర్యాస్తమయమై, అతను భూమిపైనే ఉపవాసాన్ని విరమించి, అప్పుడు అతని విమానం గాలిలోనికి లేచిన తరువాత, అతను మరల సూర్యుడిని చూసినట్లయితే, అతను తన భోజనాన్ని ఆపి వేయవలసిన అవసరం లేదు, ఎందుకంటే అతను తన ఉపవాసాన్ని ముందే పూర్తి చేయటం జరిగిపోయినది మరియు పూర్తయిన ఒక ఆరాధనను మరల రిపీట్ చేయటమనేది జరుగదు. ఒకవేళ విమానం సూర్యాస్తమయం కంటే ముందే టేకాఫ్ చేస్తే అంటే గాలిలోనికి ఎగిరిపోతే మరియు అతను ఆ దినపు ఉపవాసాన్ని తన ప్రయాణంలో కూడా పూర్తి చేయాలనుకున్నట్లయితే, గాలిలో అతను ప్రయాణిస్తున్న ప్రాంతంలో సూర్యాస్తమయం జరగనంత వరకు అతను తన ఉపవాసాన్ని విరమించు కోకూడదు. ఉపవాసాన్ని విరమింపజేయటానికి, ఫైలట్ విమానాన్ని తను ప్రయాణిస్తున్న ఎత్తు నుండి, క్రిందికి దించటానికి అనుమతి లేదు. ఎందుకంటే, ఇలా చేయటమనేది ఒక విధమైన వంచన వంటిది. అయితే,

సరైన కారణంతో ఫైలట్ విమానాన్ని క్రిందకు తీసుకురావటం వలన సూర్యుడు కనబడకుండా పోతే, అతను తన ఉపవాసాన్ని విరమించవచ్చును. (షేఖ్ ఇబ్నె బాజ్ తన పలుకుల ద్వారా ఇచ్చిన ఫతావా).

(20) ఎవరైనా ఒక ప్రాంతానికి ప్రయాణం చేసి, అక్కడ నాలుగు రోజుల కంటే ఎక్కువ దినాలు ఉండాలనే సంకల్పించుకున్నట్లయితే, మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం అతను తప్పనిసరిగా ఉపవాసం ఉండవలెను. కాబట్టి, ఒకవేళ ఎవరైనా నెలల, సంవత్సరాల తరబడి చదువుకునే ఉద్దేశ్యంతో ఇతర ప్రాంతాలకు వెళ్ళినట్లయితే, మెజారిటీ పండితుల మరియు నలుగురు ఇమాముల అభిప్రాయం ప్రకారం ఆ వ్యక్తి ప్రయాణికుడిగా కాకుండా, అక్కడి నివాసితుడిగా పరిగణింపబడను. కాబట్టి అటువంటి వారు తన నమాజులను పూర్తిగా ఆచరించవలెను మరియు ఉపవాసాలు తప్పనిసరిగా ఉండవలెను.

ఒకవేళ ఎవరైనా ప్రయాణికుడు తన స్వంత పట్టణం కాకుండా వేరే పట్టణం ద్వారా ప్రయాణిస్తూ, అక్కడ నాలుగు దినాల కంటే తక్కువగా విడిది చేస్తే, అతను ఉపవాసం ఉండనవసరం లేదు. ఒకవేళ అతను అక్కడ నాలుగు దినాల కంటే అధికంగా ఉంటే, తప్పనిసరిగా ఉపవాసం పాటించవలెను. ఎందుకంటే అతని స్థితి ప్రయాణికుడి నుండి నివాసితుడి స్థితిలోనికి మార్పుచెందటం వలన, నివాసితుడి నియమాలే అతనిపై కూడా వర్తించును. (ఇబ్నె బాస్ యొక్క ఫతావా అల్ దావహ్, 977 చూడండి).

(21) ఎవరైనా ఒకచోట నిలకడగా నివసిస్తూ, పగటి పూట దూరప్రయాణం ప్రారంభించినట్లయితే, అతను తన ఉపవాసాన్ని విరమించుకోవచ్చును. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ఇలా ప్రకటిస్తున్నాడు (ఖుర్ఆన్ వచన భావపు అనువాదం): “... కానీ, వ్యాధిగ్రస్తులైనవారు లేదా ప్రయాణంలో ఉన్నవారు, ఆ ఉపవాస దినాలను వేరే దినాలలో పూర్తి చేయాలి ...”
 [అల్ బఖరహ్ 2:185]

(22) మరలి రావటానికి ఒక ఇల్లంటూ ఉన్న టాక్సీ డ్రైవర్లు, పైలట్లు, ఎయిర్ లైన్స్ సిబ్బంది, ముస్లిం సమాజ శ్రేయస్సు కోసం తరచూ ప్రయాణించే కొరియర్ల వంటి నిత్యప్రయాణికులు ప్రయాణస్థితిలో ఉపవాసం పాటించకుండా ఉండటానికి అనుమతి ఉన్నది. కాని రమదాన్ నెల తరువాత వారు ఆ ఉపవాసాలను పూర్తి చేయవలెను. ఇదే అనుమతి భూమిపై ఇల్లున్న సముద్ర ప్రయాణికులకు కూడా వర్తిస్తుంది. కానీ, ఒకవేళ సముద్ర ప్రయాణికులతో పాటు వారి కుటుంబం కూడా అదే షిప్పలో ఉండి, అతని అవసరాలన్నీ అక్కడే పూర్తవుతుంటే మరియు అతను నిర్విరామంగా సముద్ర ప్రయాణం చేస్తుంటే, అతనికి తన ఉపవాసం మానుకోవటానికి లేదా నమాజులు పరిమితం చేసుకోవటానికి అనుమతి లేదు. దేశం మీద తిరిగే లంబాడీలు, దేశదిమ్మరులు తమ చలికాలపు నివాస స్థలాల నుండి వేసవికాలపు నివాస స్థలాలకు వలస పోతున్నప్పుడు లేదా వేసవికాలపు నివాస స్థలాల నుండి చలికాలపు నివాస స్థలాలకు వలస పోతున్నప్పుడు వారు తమ ఉపవాసాలను వదిలి వేయ వచ్చును. అయితే, ఎప్పడైతే వారు తమ వేసవి లేక చలికాలపు నివాస స్థలాలలో ఒకచోట నిలకడగా ఉండటం మొదలు పెడతారో, అప్పటి నుండి వారు తమ పశువుల మందను కాస్తున్నాకూడా ఉపవాసాల్ని

వదిలి పెట్టకూడదు మరియు నమాజులను పరిమితం చేయకూడదు.
(మజ్ఘా ఫతావహ్ ఇబ్నె తైమియహ్, 25/213 చూడండి).

(23) పగటి పూట తన ఇంటికి చేరుకున్న ప్రయాణికుడు తినటం-త్రాగటం ఆపివేయాలా లేదా కొనసాగించ వచ్చా అనే విషయంలో పండితుల మధ్య భేదాభిప్రాయాలున్నాయి. (మజ్ఘా అల్ ఫతావా, 25/212). అయితే, రమదాన్ నెలను గౌరవిస్తూ, అతను తినటం-త్రాగటం ఆ దినమున ఆపివేయటం మంచిది. అలా ఆహారపానీయాలు సేవించినా - సేవించక పోయినా, ఆ దినపు ఉపవాసాన్ని అతను తరువాత పూర్తి చేయవలసి యున్నది.

(24) ఒకవేళ ఎవరైనా రమదాన్ నెలను ఒక ప్రాంతంలో ప్రారంభించి, ప్రయాణిస్తూ ఇంకో పట్టణానికి ఎక్కడైతే రమదాన్ నెల అతని కంటే ముందు లేదా తరువాత ప్రారంభమైనదో, అక్కడకు చేరుకుంటే అతను ఎక్కడికైతే ప్రయాణించాడో, అక్కడి ప్రజల రమదాన్ నియమ నిబంధనలను అనుసరించ వలెను. ఆ విధంగా అతను అక్కడి ప్రజలు రమదాన్ మాసాన్ని ముగించినప్పడే అతను కూడా రమదాన్ మాసాన్ని ముగించవలెను - అతని ఉపవాసాల సంఖ్య 30 దినాలు దాటినా సరే. ఎందుకంటే ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపినారు: **“అందరూ ఉపవాసం ఉన్నప్పుడు ఉపవాసం ఉండండి మరియు అందరూ ఉపవాసం విరమించినప్పుడు మీ ఉపవాసాన్ని విరమించండి.”** అంటే ఒకవేళ ఎవరి ఉపవాసాలైనా 29 దినాల కంటే తక్కువగా ఉంటే, అతను పండుగ తరువాత వాటిని పూర్తి చేయవలెను. ఎందుకంటే హిజ్రీ నెల 29 దినాల కంటే తక్కువగా ఉండదు. (ఫతావా అల్ షేఖ్ అబ్దుల్ అజీజ్ ఇబ్నె బాజ్: ఫతావా అల్ సియామ్, దార్ అల్ వతన్, 15-16)

వ్యాధిగ్రస్తుని ఉపవాసం:

(25) ఏదైనా వ్యాధి వలన ఎవరైనా రోగగ్రస్తులైతే, వారు ఉపవాసం పాటించ కుండా ఉండటానికి అనుమతి ఉన్నది. దీనికి ఆధారం ఖుర్ఆన్ లోని ఈ వచనం (ఖుర్ఆన్ వచన భావం యొక్క అనువాదం): “... కానీ, వ్యాధిగ్రస్తులైనవారు లేదా ప్రయాణంలో ఉన్నవారు, ఆ ఉపవాస దినాలను వేరే దినాలలో పూర్తి చెయ్యాలి ...” [అల్ బఖరహ్ 2:185]

అయితే, ఒకవేళ ఆ వ్యాధి దగ్గు, జలుబు, తలనొప్పి వంటి చిన్నవ్యాధి అయినట్లయితే, అది ఉపవాసం విరమించటానికి కారణం కాజాలదు.

ఒకవేళ అతని వ్యాధి సంబంధించిన తీవ్రత గురించి లేదా కోలుకోవటం ఆలస్యమవుతుందనే విషయం గురించి సరైన మెడికల్ సాక్ష్యాధారాలున్నా లేదా తన స్వంత అనుభవం ద్వారా పసిగట్టినా లేదా ఇతర పద్ధతుల ద్వారా ఖచ్చితంగా తెలిసినా, అతనికి తన ఉపవాసాన్ని విరమించటానికి అనుమతి ఉన్నది; అసలు అటువంటి పరిస్థితిలో ఉపవాసం ఉండటమనేది అల్లాహ్ అయిష్టపడే చర్య (మక్రూహ్). ఒకవేళ ఎవరైనా సీరియస్ గా ఉంటే, మరసటి రోజు కోలుకునే అవకాశం ఉన్నా సరే, మరసటి రోజున ఉపవాసం ఉండాలనే సంకల్పాన్ని అతను క్రితం రాత్రే చేసుకోవనవసరం లేదు. ఎందుకంటే అతని ప్రస్తుత పరిస్థితి మాత్రమే లెక్కలోనికి తీసుకోబడుతుంది.

(26) ఒకవేళ ఉపవాసం వలన స్పృహ కోల్పోయే పరిస్థితి ఎదురైతే, అతను ఉపవాసాన్ని వదిలివేయవలెను. అయితే దానిని తరువాత నెలలలో పూర్తి చేయవలసి ఉన్నది. (అల్ ఫతావా, 25/217).

ఒకవేళ ఎవరైనా పగటి సమయంలో స్పృహ తప్పిపోయి, మగ్రిబ్ కంటే ముందు లేదా మగ్రిబ్ తరువాత స్పృహలోనికి వస్తే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. అతను ఆ రోజు ఉపవాసం పూర్తిచేసినట్టే పరిగణించబడును. అయితే అతను ఉదయం పూట మాత్రం ఉపవాసం పాటించిన వాడై ఉండాలి; ఒకవేళ అతను ఫజర్ నుండి మగ్రిబ్ వరకు నిస్పృహలో ఉంటే, అతని ఆ దినపు ఉపవాసం చెల్లదని మెజారిటీ ఇస్లామీయ పండితుల అభిప్రాయం. మెజారిటీ ఇస్లామీయ పండితుల ఇంకో అభిప్రాయం ప్రకారం ఎవరైనా స్పృహ కోల్పోతే, అతను ఆ ఉపవాసానికి బదులు వేరే దినములలో తప్పని సరిగా ఉపవాసం ఉండవలసి ఉన్నది - 'అతను ఎంత సేపు నిస్పృహలో ఉన్నాడు' అనే విషయానికి సంబంధం లేకుండా. (అల్ ముగ్ని మఆ అల్ షరహ్ అల్ కబీర్, 1/412, 3/32; అల్ మౌసూఅహ్ అల్ ఫిఖ్హియ్యహ్ అల్ కువైతియ్యహ్, 5/268). కొందరు ఇస్లామీయ పండితులు ఈవిధంగా ఫత్వా ఇచ్చినారు - స్పృహకోల్పోయి లేదా నిద్రమాత్రలు తీసుకుని లేదా సరైన కారణం వలన మత్తు ఇంజక్షను ఇవ్వబడి, మూడు లేదా అంత కంటే తక్కువ రోజులు అచేతనంగా గడిపిన వ్యక్తి, తరువాత నెలలలో ఆ దినాలకు బదులుగా తప్పకుండా ఉపవాసం ఉండవలెను. ఎందుకంటే అతను నిద్ర పోయిన వ్యక్తి మాదిరిగా ఇక్కడ పరిగణింపబడతాడు. ఒకవేళ అతను మూడు రోజుల కంటే అధికంగా నిస్పృహలో ఉన్నట్లయితే, ఆ దినాలకు బదులుగా అతను ఉపవాసం ఉండనక్కరలేదు. ఎందుకంటే

అతను మతిస్థిమితం కోల్పోయిన వ్యక్తి మాదిరిగా ఇక్కడ పరిగణింపబడతాడు. (షిఖ్ అబ్దుల్ అజీజ్ ఇబ్నె బాజ్ నోటి పలుకుల ద్వారా తెలిపిన ఫతావా).

(27) ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తి చాలా తీవ్రమైన ఆకలిదప్పలకు లేదా దాహానికి లోనై మరియు దాని తీవ్రత వలన తను చనిపోతాడు లేదా తన శరీరంలోని కొన్ని అవయవాలు నయం చేయలేనంతగా చెడిపోతాయని తల్లిస్తే మరియు ఆ ఆలోచనకు తగినన ప్రామాణిక ఆధారం గనుక ఉన్నట్లయితే, అతను తన ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయవచ్చును. ప్రాణాల్ని కాపాడుకోవటం తప్పనిసరి కావటమే దీనికి ముఖ్యకారణం. కానీ, ఓర్పుకోగలిగే అనారోగ్యానికి గురవటం లేదా అలసట చెందటం, డీలా పడిపోవటం లేదా ఏదైనా వ్యాధికి గురి కావచ్చనే భయం కలగటం వంటి చిన్న చిన్న కారణాల వలన తన ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే అనుమతి అతనికి లేదు. అలాగే అధిక శారీరక శ్రమతో కూడిన ఉద్యోగాలు చేసే ప్రజలకు కూడా తమ ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే అనుమతి లేదు. మరుసటి రోజు ఉపవాసం ఉండాలనే సంకల్పాన్ని వారు రాత్రి వేళలోనే తప్పని సరిగా చేసుకోవలెను. ఒకవేళ వారు చేస్తున్న ఆ కష్టతరమైన పని ఆపలేని పరిస్థితులలో ఉండి, పగటిపూట ఉపవాస సమయంలో ఏదైనా హాని కలుగుతుందనే భయం పట్టుకుంటే లేదా ఉపవాసం కొనసాగించ లేనంత తీవ్రమైన పరిస్థితి వారికి ఎదురైతే, అప్పుడు వారు ఆ తీవ్ర స్థితిని ఎదుర్కొనేందుకు అవసరమైనంత కనీస ఆహారం మాత్రమే తీసుకోవలెను. ఆ తరువాత సూర్యాస్తమయం అయ్యే వరకు ఏమీ తినకుండా ఉపవాసం పాటించవలెను. అయితే వారు ఈ దినానికి బదులుగా తరువాత నెలలలో మరల ఒకరోజు ఉపవాసం ఉండవలసి ఉన్నది. శారీరక శ్రమ ఎక్కువగా

ఉన్న లోహాలను కరిగించే కొలిమి, ముద్దకొలిమి, బట్టిలు మొదలైన వాటిలో పనిచేసేవారు రాత్రి వేళల్లో పనిచేసేటట్లుగా తమ పనిగంటలను మార్చుకోవటానికి ప్రయత్నించవలెను. లేదా రమదాన్ మాసంలో సెలవు తీసుకోవలెను. అది జీతంలేని సెలవు అయినా సరే. కానీ, ఒకవేళ ఇది సాధ్యం కాకపోతే, వారు తమ ఇహపరలోక బాధ్యతలను నెరవేర్చే విధంగా వీలుకల్పించే వేరే ఉద్యోగం చూసుకోవలెను. “మరియు అల్లాహ్ కు భయపడే మరియు తన పై ఉన్న అల్లాహ్ హక్కులు కాపాడే ప్రతి ఒక్కరికీ, (తమ ప్రతి కష్టం నుండి) బయటపడే మార్గాన్ని అల్లాహ్ చూపుతాడు. అతను ఏనాడూ ఊహించనైనా ఊహించని చోటు నుండి అతనికి ప్రసాదిస్తాడు.” [అత్తలాఖ్ 65:2-3 – ఖుర్ఆన్ వచన భావానికి అనువాదం]. (ఫత్వా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాఇమహ్, 10/233, 235)

విద్యార్థులు పరీక్షల సాకుతో రమదాన్ నెలలో ఉపవాసం పాటించ కుండా తప్పించుకోజాలరు. పరీక్షల కారణంగా ఉపవాసాన్ని వదిలివేయమనే తల్లిదండ్రుల ఆదేశాలను కూడా వారు పాటించనవసరం లేదు. ఎందుకంటే సృష్టికర్తకే అవిధేయత చూపమని ఆజ్ఞాపిస్తున్న ఏ జీవికీ విధేయత చూప వలసిన అవసరం లేదు. (అల్ లజ్నాహ్ అల దాయిమహ్ ఫతావా, 10/241).

(28) కోలుకోగలిగే స్థితిలో ఉన్న వ్యాధిగ్రస్తుడు తన వ్యాధి నుండి కోలుకునే వరకు వేచియుండి, ఆరోగ్యం కుదుట పడిన తరువాత తప్పి పోయిన ఆ ఉపవాసాలు పూర్తిచేయవలెను. అంతేగాని, బీదసాదలకు అన్నం పెట్టడంతో సరిపెచ్చుకోకూడదు. కోలుకునే ఆశలు కనబడని దీర్ఘకాలవ్యాధితో బాధపడు తున్న వారు మరియు ఉపవాసం ఉండలేని ముసలివారు, తమ రోజువారి ఉపవాసానికి బదులుగా ప్రతిరోజు ‘అర్థ

సాఅ' అంటే 'దాదాపు కిలోన్నర బియ్యం'కు సమానంగా తమ దేశపు వాడుకలో ఉన్న ఆహారగింజలు బీదలకు దానం చేయవలసి ఉన్నది. దీనిని అతను రమదాన్ నెల చివరిలో ఏదో ఒక రోజున ఒకేసారి చేయవచ్చును లేదా ప్రతిరోజు ఒక బీదవానికి భోజనం పెట్టవచ్చును. దీనిని అతను ఆహారం ఇవ్వటం ద్వారానే పూర్తి చేయాలి. అంతే గాని బీదలకు ధనం ఇచ్చి సరిపెట్టకూడదు. (అల్ లజ్నూహ్ అల్ దాయిమహ్ ఫతావా, 10/198). కానీ దీని కొరకు అతను 'భోజనాన్ని ఖరీదు చేసి, తన తరుపున బీదసాదలకు పంచిపెట్టమని' ఎవరైనా నమ్మకమైన వ్యక్తికి లేదా ఏదైనా ధర్మసంస్థకు ధనం ఇవ్వవచ్చును.

ఒకవేళ వ్యాధిగ్రస్తుడు రమదాన్ నెలలో ఉపవాసాలు పాటించలేక, వ్యాధి నుండి కోలుకున్న తరువాత రమదాన్ నెలలో తప్పిపోయిన ఉపవాసాలు ఉండాలని నిరీక్షిస్తుండగా, అతని వ్యాధి దీర్ఘకాల వ్యాధి అని తెలిస్తే, అతను రమదాన్ లో తప్పిపోయిన ప్రతి ఒక్క ఉపవాసానికి బదులుగా ఒక బీదవానికి భోజనం పెట్టవలెను (షేఖ్ ఉద్దైమిన్ ఫతావా). ఒకవేళ వ్యాధిగ్రస్తుడు రమదాన్ నెలలో ఉపవాసాలు పాటించలేక, తన వ్యాధి నుండి కోలుకున్న తరువాత రమదాన్ నెలలో తప్పిపోయిన ఉపవాసాలు ఉండాలని నిరీక్షిస్తూ చనిపోతే, అతనిపై మరియు అతని వారసులపై ఎలాంటి పరిహారమూ లేదు. ఒకవేళ ఒక వ్యక్తి వ్యాధి దీర్ఘకాల వ్యాధిగా గుర్తింపబడి, అతను ఉపవాసం ఉండకుండా, బీదసాదలకు భోజనం పెడుతుండగా, సాంకేతిక పరిజ్ఞాన అభివృద్ధి వలన అతను వ్యాధి నుండి కోలుకునే పరిస్థితి ఏర్పడితే, అతను తప్పిపోయిన రమదాన్ ఉపవాసాలు మరల ఉండనవసరం లేదు. ఎందుకంటే ఆ సమయంలో

ఏది చేయటం సరైనదో, దానినే అతను ఆచరించినాడు. (అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయియహ్ ఫతావా, 10/195)

(29) ఒకవేళ ఎవరైనా అనారోగ్యానికి గురై, తరువాత కోలుకుని, తప్పిపోయిన రమదాన్ నెల ఉపవాసాలు ఉండగలిగే స్థితిలో ఉండి కూడా అతను చనిపోక ముందే వాటిని పూర్తి చేయక పోతే, దానికి పరిహారంగా అతను పాటించని ప్రతి ఉపవాసానికి బదులుగా ఒక బీదవానికి భోజనం పెట్టవలెను. అతను వదిలిన ఆస్తిలో నుండి ఈ ఖర్చుకు అవసరమయ్యే ధనం తీయవలెను. ఒకవేళ అలా మరణించిన వ్యక్తి బంధువులలో నుండి ఎవరైనా అతని ఉపవాసాలను పూర్తి చేయదలిస్తే, అది మంచి పనే. ఎందుకంటే బుఖారీ మరియు ముస్లిం గ్రంథాలలో నమోదు చేయబడిన హదీథులో రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉల్లేఖించారు: “కొన్ని ఉపవాసాలు పూర్తి చేయకుండానే ఎవరైతే చనిపోతారో, అతని తరుపున అతని వారసులు వాటిని పూర్తి చేయ వలసి ఉన్నది.” (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయియహ్, దావా గ్రంథం, 806)

వయసు మళ్ళిన వారి (ముసలివారి) ఉపవాసం:

(30) శక్తిసామర్థ్యాలు కోల్పోయిన బాగా వయసు మళ్ళిన వారు మరణ సమయం ఆసన్నమవుతున్న కొద్దీ రోజురోజుకి బలహీనమైపోతున్న వారు, ఉపవాసం పాటించనవసరం లేదు. ఉపవాసం పాటించడం వారికి ఎక్కువ కష్టమైనట్లయితే, ఉపవాసం పాటించకుండా ఉండటానికి వారికి అనుమతి ఇవ్వబడినది. “అలాగే శక్తి కలిగిన వారు (ఉపవాసం పాటించలేకపోతే) పరిహారంగా పేదవానికి భోజనం పెట్టాలి.” [అల్ బఖరహ్ 2:184]: ఖుర్ఆన్ లోని ఈ ఆయతు వివరిస్తూ అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె

అబ్బాస్ రదియల్లాహు అన్తు ఇలా పలికేవారు, “ఇది రద్దు చేయబడలేదు. ఇది ఉపవాసం పాటించలేని వయస్సు మళ్ళిన మగవారి మరియు ఆడవారి గురించి ఉన్నది. కాబట్టి వారు ప్రతి ఉపవాసానికి బదులుగా ఒకరికి భోజనం పెట్టవలసి యున్నది.” (సహీహ్ అల్ బుఖారీ, కితాబుత్తఫ్సీర్, బాబ్ అయ్యాముస్ మాదూదాత్)

ఎవరైతే ముసలితనం వలన మతిస్థిమితం కోల్పోయి తికమక పడుతున్నారో, అటువంటి వారు ఉపవాసం పాటించనక్కరలేదు మరియు పరిహారంగా వారేమీ చేయనక్కరలేదు. వారి తరుపున వారి కుటుంబ సభ్యులు కూడా ఏమీ చేయనక్కరలేదు. ఎందుకంటే అటువంటి బలహీన స్థితిలో ఉన్నవారు బాధ్యులుగా ఇక పరిగణింపబడరు. ఒకవేళ వారు కొంత కాలం వరకు మతిస్థిమితం కలిగి ఉంటూ, మరి కొంత కాలం మతిస్థిమితం కోల్పోతూ ఉన్నట్లయితే, వారు మంచిగా ఉన్నప్పుడు ఉపవాసం పాటించ వలెను. మతిస్థిమితం సరిగ్గా లేని దినాలలో వారు ఉపవాసం పాటించ నక్కరలేదు. (ఇబ్నై ఉద్దైమిన్ యొక్క మజాలిస్ షహర్ రమదాన్, p. 28).

(31) శత్రుసైన్యాలతో పోరాడేవారి కొరకు లేదా శత్రుసైన్యాలకు బందీగా పట్టుబడిన వారి కొరకు ఒకవేళ ఉపవాసం వారిని పోరాడలేనంతగా బలహీనపరిచేటట్లయితే, ప్రయాణికులు కాకపోయినా సరే వారు ఉపవాసం విరమించుకోవచ్చు. పోరాటం మొదలు కాకమునుపే ఒకవేళ ఉపవాసం విరమించవలసి వస్తే, వారు తమ ఉపవాసాన్ని విరమించు కోవచ్చు. ఒకసారి ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యుద్ధం ప్రారంభం కాకమునుపే తన సహచరులతో ఇలా పలికినారు: “ఉదయం మీరు శత్రువును ఎదుర్కో బోతున్నారు. ఉపవాసం మిమ్మల్ని బలవంతులుగా

చేయదు. కాబట్టి ఉపవాసం ఉండవద్దు.” (ముస్లిం హదీథు గ్రంథం, 1120, ‘అబ్దుల్ బాఖీ ఇదన్. ఈ అభిప్రాయమే శ్రీష్టమైనది ఇబ్నె తైమియాహ్ ఎంచుకున్నారు. తాతారులు వారి పట్టణాలపై దాడి చేసినప్పుడు, డమాస్కుస్ పండితులు కూడా ఇదే విధమైన ఫత్వాలు జారీ చేసినారు.)

(32) ఉపవాసం ఉండకపోవటానికి ఒకవేళ అనారోగ్యం లాంటి స్పష్టమైన పరిస్థితి కారణమైనట్లయితే, అతను బహిరంగంగా అన్నపానీయాలు సేవించటంలో తప్పలేదు. కానీ ఒకవేళ బహిష్టు లాంటి గుప్తమైన పరిస్థితి కారణమైనట్లయితే, నిందలు, ఆరోపణలు మొదలైనవాటికి గురికాకుండా ఉండటానికి రహస్యంగా అన్నపానీయాలు సేవించటం మంచిది.

ఉపవాస సంకల్పం (నియ్యహ్) :

(33) తప్పనిసరి రమదాన్ ఉపవాసాలలో మరియు తగిన కారణం వలన రమదాన్ నెలలో ఉండలేక తర్వాత పూర్తిచేస్తున్న లేదా పరిహారంగా ఉంటున్న ఇతర ఉపవాసాలలో సంకల్పమనేది ఒక ఆవశ్యకమైన షరతు. ఎందుకంటే ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా ఉపదేశించినారు: “ఎవరైతే ముందు రాత్రే ఉపవాసం యొక్క సంకల్పం చేసుకోలేదో, అతని కొరకు ఉపవాసం లేదు.” (అబూ దావుద్, no. 2454. దీనిని అల్ బుఖారీ, అన్నిసాయి, అత్తిర్మిధీ మరియు ఇతరులు దీనిని మౌఖూఫ్ హదీథుగా భావించారు. తల్ఖీస్ అల్ హుబైర్, 2/188)

ఫజర్ నమాజుకు కొంచెం ముందు వరకూ, రాత్రి వేళ ఏ సమయంలోనైనా సరే సంకల్పం చేసుకోవచ్చు, సంకల్పం అంటే ఏదైనా పని చేయాలని మనస్సులో నిర్ణయించుకోవటం.; బిగ్గరగా పైకి

పలకటమనేది ఒక నూతన కల్పితం (బిదాఅహ్). మరియు మరుసటి రోజు రమదాన్ మాసంలోని ఒక దినము అని తెలిసి, ఉపవాసం పాటించాలని అభిలషించిన ప్రతి ఒక్కరూ సంకల్పం చేసుకోవలెను. (మజ్మూఅ ఫతావా, షేకుల్ ఇస్లాం, 25/215). ఒకవేళ ఎవరైనా తన ఉపవాసాన్ని విరమించుకోవాలని సంకల్పించుకుని, అలా చేయక పోయినట్లయితే, సరైన అభిప్రాయం ప్రకారం దీని వలన అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు; ఎలాగంటే ఎవరైనా నమాజులో మాట్లాడాలనుకుని, అలా మాట్లాడకపోతే అతని నమాజు భగ్నం కాదు గదా! కానీ, కొందరు పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం ఎవరైనా తన ఉపవాస సంకల్పాన్ని విరమించుకోగానే, అతని ఉపవాసం భగ్నం అయినట్లే. కాబట్టి ఎందుకైనా మంచిది, అటువంటి పరిస్థితిలో అతను దానికి బదులుగా ఒకదినం ఉపవాసం ఉండటం ఉత్తమం. అయితే, మతభ్రష్టత్వం అతని సంకల్పాన్ని అనర్హమైనదిగా చేస్తుంది. దీని గురించి ఎలాంటి అభిప్రాయ భేదాలూ లేవు.

రమదాన్ తప్పనిసరి ఉపవాసాలు ఉండే వ్యక్తి రమదాన్ నెలలో ప్రతి రాత్రీ సంకల్పం చేసుకో వలసిన అవసరం లేదు. నెలారంభంలో సంకల్పం చేసుకుంటే చాలు. అయితే అనారోగ్యం లేక ప్రయాణం మొదలైన కారణాల వలన ఉపవాసం విరమించటం జరిగితే నెలారంభంలో చేసుకున్న సంకల్పానికి అంతరాయం కలుగుతుంది. పరిస్థితి చక్కబడిన తరువాత రమదాన్ నెలలో మరల ఉపవాసాలు కొనసాగించాలను కున్నప్పుడు అతను తిరిగి పునఃసంకల్పాన్ని చేసుకోవలెను.

(34) తప్పనిసరి కాని మామూలు నఫిల్ ఉపవాసాల విషయంలో ముందు రాత్రీ సంకల్పం చేసుకోవటమనే షరతు వర్తించదు. దీనికి ఆధారం ఆయెషా రదియల్లాహు అన్ఱా ఉల్లేఖించిన ఈ హదీథు: “ఒకరోజు

రసూలుల్లాహు సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం మా వద్దకు వచ్చి, ఇలా పలికినారు, “నీవద్ద ఏమైనా (ఆహారం) ఉందా?”. అప్పుడు మేము “ఏమీ లేదు” అని జవాబివ్వగా, “అలాగైతే నేను ఉపవాసం ఉంటాను.” అని పలికారు” (ముస్లిం హదీదు గ్రంథం, 2/809, ‘అబ్దుల్ బాఖీ’). కానీ, అరఫాహ్ మరియు అమూరహ్ వంటి కొన్ని ప్రత్యేక నఫిల్ ఉపవాసాల విషయంలో ముందు రాత్రే సంకల్పం చేసుకోవటం ద్వారా జాగ్రత వహించటం మంచిది.

(36) ఒకవేళ ఎవరైనా రమదాన్ తప్పిపోయిన ఉపవాసాన్ని పూర్తి చేయటానికి లేక మొక్కుబడిని పూర్తి చేయటానికి లేక చేసిన పాపపు పనికి పరిహారంగా (కఫ్ఫారా గా) గాని ఉపవాసం పాటిస్తున్నట్లయితే, అతను తన ఉపవాసాన్ని మధ్యలో వదలి వేయకుండా తప్పకుండా దానిని పూర్తి చేయవలెను. తగిన కారణం లేకుండా అతను తన ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయకూడదు. కానీ, నఫిల్ ఉపవాసం విషయంలో “నఫిల్ ఉపవాసం పాటిస్తున్న వ్యక్తి తన ఉపవాసం కొనసాగించటానికి లేక తగిన కారణం లేకపోయినా సరే, మధ్యలో దానిని భగ్నం చేయటానికి అనుమతి ఉన్నది.” (అహ్మద్, 6/342) ఒకసారి రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఉపవాసం పాటిస్తూ నిద్ర నుండి మేల్కొన్నారు మరియు భోజనం చేసినారు. ఆయెషా రదియల్లాహు అన్హా ఇంటిలో ఉండగా ఆయనకు అల్ హైస్ అనే ఒక ప్రత్యేక మైన ఆహారం బహుమతిగా ఇవ్వబడిన ఈ సంఘటన గురించి సహీహ్ ముస్లిం లో నమోదు చేయబడినది; సహీహ్ ముస్లిం హదీదు గ్రంథం 1154, ‘అబ్దుల్ బాఖీ’). అయితే తగిన కారణం లేకుండానే తన ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసిన వ్యక్తికి, అతను ఉపవాసం పాటించిన సమయానికి బదులుగా ఏవైనా

పుణ్యాలు లభిస్తాయా లేదా? కొందరు పండితులు అతనికి పుణ్యాలు లభించవని అంటారు. (అల్ మౌసూఅహ్ అల్ ఫిఖ్రియ్యహ్, 28/13), కాబట్టి నఫిల్ ఉపవాసం పాటిస్తున్న వ్యక్తి, దానిని పూర్తి చేయటం మంచిది - మధ్యలో ఉపవాసం విరమించటానికి తగిన బలమైన కారణం ఉంటే తప్ప.

(36) ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తికి రమదాన్ మాసం ఆరంభమైపోయిందన్న విషయం బాగా ఆలస్యంగా అంటే సూర్యోదయం అయిన తరువాత తెలిసినట్లయితే, మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం అప్పటి నుండి అతను ఆహారపానీయలు తీసుకోకుండా మిగిలిన దినం గడపవలెను మరియు ఆ ఒకరోజుకు బదులుగా తరువాత మరల ఒకరోజు ఉపవాసం ఉండవలెను. దీనికి ఆధారం రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తెలిపిన ఈ హదీథు: “ముందు రాత్రే సంకల్పం చేసుకోని వ్యక్తి కొరకు అది ఉపవాసం కాదు.” (అబూ దావూద్ హదీథు గ్రంథం, 2454).

(37) స్వయంగా తనే నెలవంక చూడటం ద్వారా లేదా ఎవరైనా నమ్మకస్తుడైన వ్యక్తి అతనికి చెప్పటం ద్వారా ఒకవేళ ఏ ఖైదీకైనా, బందీకైనా రమదాన్ నెల ఆరంభమైందని తెలిస్తే, అతను తప్పక ఉపవాసం ఉండవలెను. ఒకవేళ అతనికి రమదాన్ ఎప్పుడు ఆరంభమవుతున్నదో తెలియకపోతే, అతను స్వయంగా తెలుసుకోవటానికి, లెక్కించటానికి పూర్తిగా ప్రయత్నించి, తను సరైనదని భావించిన దాన్ని బట్టి నడుచుకోవలెను. ఒకవేళ తను భావించిన దినాలలోనే రమదాన్ నెలారంభం జరిగినదనే వాస్తవం కొంతకాలం తరువాత అతనికి తెలిస్తే, మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం అది మంచి విషయమే. కానీ, ఒకవేళ అతని ఉపవాసం రమదాన్ నెల ఆరంభమైన కొన్ని దినాలకు

మొదలైనట్లయితే, మెజారిటీ ఇస్లామీయ ధర్మవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం అందులో తప్పేమీ లేదు. కానీ, ఒకవేళ అతని ఉపవాసం రమదాన్ నెల ఆరంభం కాకుండానే మొదలైనట్లయితే, అది స్వీకరించబడదు. అతను తప్పిపోయిన ఉపవాసాలకు బదులుగా మరల ఉపవాసం ఉండవలసి ఉన్నది. ఒకవేళ యాధ్యచ్ఛికంగా అతని కొన్ని ఉపవాసాలు రమదాన్ నెలతో ఏకీభవించినట్లయితే లేదా రమదాన్ ఆరంభమైన తరువాత సంభవించి నట్లయితే, అందులో ఎలాంటి తప్పు లేదు, కానీ అవి రమదాన్ నెల ఆరంభం కాకముందే సంభవించినట్లయితే, అది సరైన విషయం కాదు. అలాగే, ఒకవేళ అతనికి ఆ విషయం ఎన్నటికీ స్పష్టం కాకపోతే, దాని గురించి ఆలోచించ వలసిన అవసరం లేదు మరియు అతని ఉపవాసం సరైనదే. ఎందుకంటే, తనకు వీలయినంత ఉత్తమమంగా అతను ప్రయత్నం చేసినాడు. మరియు అల్లాహ్ ఏ వ్యక్తి పైనా, అతని శక్తికి మించిన బరువును మోపడు. (అల్ మౌసూఅహ్ అల ఫిఖ్మియ్యహ్, 28/84).

ఉపవాసం ఎప్పుడు మొదలు పెట్టవలెను - ఎప్పుడు విరమించ వలెను?

(38) సూర్యుడు పూర్తిగా అస్తమించగానే ఉపవాసి తన ఉపవాసాన్ని విరమించవలెను. సూర్యాస్తమయం తరువాత దిబ్బుండలం (భూమ్యా కాశాలు కలుసున్నట్లు కనబడే రేఖ) లో ఇంకా మిగిలి ఉన్న ఎర్రటి చారల గురించి అతను పట్టించుకోకూడదు. ఎందుకంటే రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా పలికియున్నారు: “ఎప్పుడైతే అక్కడి నుండి రాత్రి మొదలైనదో మరియు పగలు మాయమైపోయినదో మరియు సూర్యా

స్తమయం అయిపోయినదో, అప్పుడు ఉపవాసి తన ఉపవాసాన్ని తప్పక విరమించవలెను.”(సహీహ్ బుఖారీ హదీదు గ్రంథం;మజ్మూ అల్ ఫతావా)

ఉపవాసం విరమించడంలో త్వరపడటమనేది సున్నతు కూడా. ఒక గుక్క నీటితోనైనా సరే తన ఉపవాసాన్ని విరమించకుండా రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం మగ్రిబ్ నమాజు చేసేవారు కాదు. (అల్ హాకిమ్ గ్రంథం; అల్ సిల్సీలాత్ అస్సహీహ్). ఒకవేళ ఉపవాసికి తన ఉపవాసాన్ని విరమించటానికి ఏమీ లభించకపోతే, అతను ఉపవాసాన్ని విరమిస్తున్నట్లు తన మనస్సులోనే సంకల్పం చేసుకోవలెను. అంతేగాని, కొంతమంది ప్రజలు చేసినట్లుగా, తన వేలిని నోట్లో పెట్టుకుని చప్పరించకూడదు. సమయం కాక ముందే ఉపవాసం విరమించకుండా తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోవలెను. ఎందుకంటే కొంతమంది ప్రజలు తమ గుదికాలి నరము త్రొచబడి, వ్రేలాడబడి ఉండటాన్ని మరియు వారి నోటి చివరల నుండి రక్తం కారుతుండటాన్ని రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం (నరకంలో) చూసి, వారి గురించి ప్రశ్నించగా, వారు సమయం కాకముందే ఉపవాసం విరమించిన వారని ఆయనకు సమాధానం ఇవ్వబడినది.” (సహీహ్ ఇబ్నె ఖుజైమహ్, సహీహ్ అల్ తర్గీబ్). ఒకవేళ అతను ఉపవాసాన్ని సరైన సమయానికే విరమించటం గాని లేదా దాదాపు సరైన సమయానికే విరమించటం జరిగినదని భావించటం గాని లేదా సరైన సమయం కంటే ముందే ఉపవాసం విరమించటం జరిగినదేమోననే సందేహంతో ఉన్నా గాని, అతను దానికి బదులుగా తరువాత ఒకరోజు ఉపవాసం ఉండవలెను. ఎందుకంటే అసలు నియమం ప్రకారం దినం ఇంకా మిగిలి ఉన్నది మరియు అది సమాప్తం కాలేదు. (ఫతావా అల్ లజ్నా అల్ దాయిమహ్). చిన్నపిల్లల మాటలపై

లేదా నమ్మదగని సమాచారం పై ఆధారపడకుండా ఉపవాసి అప్రమత్తంగా ఉండవలెను. అంతేగాక రేడియో, టీవీ మొదలైన వాటిపై అదాన్ పిలుపు విన్నప్పడు, అతను వివిధ పట్టణాల మరియు పల్లెల మధ్యనున్న సమయ వ్యత్యాసాన్ని గుర్తుంచుకోవలెను.

(39) వేకువరూము కాగానే - అంటే తూర్పు దిక్కున, దిబ్బండ్లలో తెల్లటి వెలుగు రేఖలు కనబడగానే - ఉపవాసం పాటించే వ్యక్తి అదాన్ పిలుపు విన్నా - వినకపోయినా, వెంటనే ఆహారపానీయాలు సేవించటం ఆపివేయవలెను. ఒకవేళ ముఅద్దీన్ (అదాన్ పలికే వ్యక్తి) వేకువరూము సమయాన్నే అదాన్ పిలుపునిస్తాడనే విషయం అతనికి తెలిసి ముందే ఉంటే, అదాన్ పిలుపు వినబడగానే అతను ఆహారపానీయాలు సేవించటం ఆపివేయవలెను. కానీ ఒకవేళ ముఅద్దీన్ ఫజర్ సమయం కంటే ముందే అదాన్ పిలుపు నిస్తున్నట్లయితే, అదాన్ పిలుపు వినబడగానే అతను ఆహారపానీయాలు సేవించటం ఆపవలసిన అవసరం లేదు. ఒకవేళ సాధారణంగా ముఅద్దీన్ అనుసరిస్తున్న పద్ధతి అతనికి తెలియకపోతే లేక ముఅద్దీన్ పిలుపుల మధ్య వ్యత్యాసం ఉన్నట్లయితే, మరియు వేకువ రూము ఖచ్చిత సమయం గురించి అతను స్వయంగా నిశ్చయించ లేకపోతే - వీధి లైట్ల వలన మరియు ఎత్తైన భవనాల వలన మామూలుగా పట్టణాలలో ఇలా జరుగుతూ ఉంటుంది, ప్రామాణికమైన కొన్ని అదాన్ టైము టీబుల్ పట్టికలు తన దగ్గర ఉంచుకోవటం ద్వారా అతను ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకోవలెను.

అయితే అతి జాగ్రత్త కారణంగా ఫజర్ నమాజు సమయం కంటే ఒక నిశ్చిత సమయం అంటే దాదాపు పది నిమిషాల ముందే ఆహార పానీయాలు సేవించటం ఆపివేయటమనేది ఒక నూతన కల్పితాచారం

(బిదాఅహ్). కొన్ని పట్టికలలో ఇమ్మాక్ (ఆహారపానీయాలు సేవించటం ఆపివేసే సమయం) అనే ఒక శీర్షిక మరియు ఫజర్ సమయం కొరకు మరొక శీర్షిక కనబడును. ఇది ఇస్లాంకు విరుద్ధమైన విషయాలలోనిది.

(40) ఇరవై నాలుగు గంటలలో మామూలుగా గాక, అసాధారణమైన ప్రత్యేక పద్ధతిలో ఒకసారైనా రాత్రీపగలు వేరవుతున్న ప్రాంతాలలో, పగలు ఎంత దీర్ఘమైనదైనా సరే, రాత్రీపగలు వేరవటం జరుగుతున్నంత వరకు, ఆ ప్రాంతంలోని ముస్లింలు తప్పకుండా ఉపవాసం పాటించవలెను. అయితే కొన్ని ప్రాంతాలలో ఇరవై నాలుగు గంటలలో రాత్రీ పగలు వేరవటం జరుగదు, అంటే పగలు ఇరవై నాలుగు గంటల కంటే అధికంగా ఉంటుంది - ఒక్కోసారి అనేక రోజుల వరకు పగలుగానే ఉంటుంది. అటువంటి ప్రాంతాలలోని ముస్లింలు తమ దగ్గరలోని రాత్రీపగలు వేరయ్యే ప్రాంతాల ఉపవాస సమయాలను అనుసరిస్తూ, ఉపవాసం ఉండవలెను.

ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే విషయాలు:

(41) హైద్ (నెలసరి ఋతుస్రావం) మరియు నిఫాస్ (పురుటి రక్తస్రావం) మాత్రమే కాకుండా ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే ఇతర విషయాలు ఈ మూడు సందర్భాలలో మాత్రమే వర్తించును: ఒకవేళ ఆ వ్యక్తికి -

- 1) తను చేసే పని ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయునని తెలిసియుండటం మరియు అతను అవివేకి, అజ్ఞాని, ఎరుగనివాడు కాకుండా ఉండటం;
- 2) తను ఏమి చేస్తున్నాడో తెలిసినవాడై (స్పృహలో) ఉండటం మరియు తను ఉపవాసం ఉన్న విషయాన్ని మరచిపోనివాడై ఉండటం;

3) అతను స్వయంగా కావాలని తన ఇష్టానుసారం ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే పని చేయటం మరియు ఎవరూ అతని ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయటానికి బలవంతపెట్టకుండా ఉండటం.

ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే వాటిలో శారీరకమైన ద్రవాలు బయటకు వచ్చే సంభోగం, వాంతి, ఋతుస్రావం మరియు కప్పింగు (అధిక మోతాదులో చెడు రక్తాన్ని ప్రత్యేక పద్ధతి ద్వారా బయటకు తీయటం) వంటి పనులు మరియు ఆహారపానీయాలను కడుపులోనికి చేర్చే తినటం, త్రాగటం వంటి పనులున్నాయి. (మజ్మా అల్ ఫతావా, 25/148)

(42) ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసే ఆహారపానీయాల తరగతిలో టాబ్లెట్లు, పిల్లు, కాప్పిల్లు వంటి మందులు నోటి ద్వారా తినటం లేక బలాన్నించే గ్లూకోసు వంటి వాటిని ఇంజక్షను ద్వారా ఎక్కించుకోవటం లేదా రక్తాన్ని ఎక్కించుకోవటం మొదలైనవి కూడా వస్తాయి.

పెన్సిలిన్ మరియు ఇన్సులిన్ లేదా టానిక్స్ లేదా వాసినేపిన్ మొదలైన ఇంజక్షన్ల వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు. ఎందుకంటే అవి అన్నపానీయాలకు పర్యాయం కావు మరియు వైద్యం కొరకు తీసుకోబడు తున్నాయి. అవి కండరాలలో ఇచ్చేవైనా (intra-muscular) సిరలోనికి ఇచ్చేవైనా (intravenous) సరే. (ఫతావ ఇబ్నె ఇబ్రాహీం, 4/189). ఎందుకైనా మంచిది, ఇలాంటి ఇంజక్షన్లన్నీ ఉపవాసం విరమించిన తరువాత రాత్రి వేళల్లో పుచ్చుకుంటే మంచిది.

కిడ్నీ డయాలైసిస్ చికిత్సలో మూత్రపిండాలలోని రక్తాన్ని బయటకు తీసి, శుభ్రపరచి, ఆ తరువాత చక్కెర మరియు లవణం వంటి కొన్ని రసాయనాలు కలిపి మరల దాని స్థానంలోనికి పంపుతారు. ఇది

ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేస్తుంది. (ఫతావ అల్ లజ్బహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/190).

అత్యంత సరి అయిన అభిప్రాయం ప్రకారం జ్వరం తగ్గటానికి వాడే సపోసిటోరీస్, కంటిలో వేసే మందు చుక్కలు, చెవిలో వేసే మందు చుక్కలు, పంటిని పీకటం మరియు గాయాలకు చేసే చికిత్స మొదలైనవి ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయవు. (మజ్మూఅ ఫతావా షేఖుల్ ఇస్లాం, 25/233, 25/245).

అస్థమ రోగులు ఉపయోగించే పప్పుర్లు ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయవు. ఎందుకంటే ఊపిరితిత్తులలోని వెళ్ళే ఈ గ్యాసు సంపీడనం (కంప్రెషన్) ద్వారా కుదించబడిన వాయువు మాత్రమే. అంతేగాని ఇది ఆహారపదార్థాల వంటిది కాదు. రమదాన్ నెలలోనైనా లేదా ఇతర కాలంలోనైనా దీని అవసరం అన్ని వేళలా ఉంటుంది.

రక్తపు శాంపిల్ తీసుకోవటం వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు. అది అనుతించబడినది. దీనికి కారణం - కొన్ని సందర్భాలలో అది తప్పని సరై ఉంటుంది. (ఫతావా అల్ దావహ్: ఇబ్నె బాజ్, 979).

నోట్లో పుక్కిలించే మందుల వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు. అయితే పుక్కిలించేటప్పుడు, దానికి మ్రింగకూడదు. ఒకవేళ ఎవరికైనా అతని దంతాల సందులు నింపబడి ఉండి, ఆ నింపబడిన పదార్థపు రుచి అతని గొంతులోనికి చేరుతున్నా సరే అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. (నోటి మాట ద్వారా షేఖ్ అబ్దుల్ అజీజ్ బిన్ బాజ్ తెలిపిన ఫతావా).

ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయని విషయాలు:

చెవులలో ఇంజెక్టు చేయబడే మందు; ముక్కులో వేయబడే మందు చుక్కలు, ముక్కులో చేయబడే స్ప్రేలు మొదలైనవి - అయితే ఆ మందులు ఒకవేళ గొంతులోనికి చేరితే, వాటిని మ్రింగకుండా జాగ్రత్త పడవలెను.

గుండెపోటు మొదలైన వాటి చికిత్స కొరకు నాలుక క్రింద ఉంచే మందు బిళ్ళలు - అయితే గొంతు వరకు చేరే దేనినైనా మ్రింగకుండా జాగ్రత్త వహించవలెను.

వైద్య పరీక్షల నిమిత్తం యోనిలోనికి చొప్పించే ఔషధ గుళికలు, విశ్లేషణా గొట్టాలు మరియు స్కోపులు లేదా చేతి వ్రేళ్ళు మొదలైన వాటి వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

గర్భాశయములోనికి చొప్పించే స్కోపు లేక ఇంట్లా యుటేరిస్ డివైస్ (IUD లేక కాయిల్) మొదలైన వాటి వలన కూడా ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

వైద్య పరీక్షల నిమిత్తం స్త్రీపురుషులలో ఎరికైనా మూత్రమార్గం లేక వినర్జన నాళం లోనికి చొప్పించే సన్నపు గొట్టము, గాజు పరికరం వంటి ప్రతిబింబ శోధని (dye for diagnostic imaging), మందులు లేక మూత్రాశయాన్ని శుభ్రపరిచే ద్రావణాలు మొదలైన వాటి వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

పంటిలో నింపటం, పన్ను పీకటం, దంతాలు శుభ్రపరచటం, మిస్సాక్ లేక టూత్ బ్రష్ లేక పళ్ళు త్రోముకునే వేపపుల్ల వంటి వాటిని వాడటం మొదలైన వాటి వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు - అయితే, అవి గొంతులోనికి పోకూడదు.

చికిత్సలో భాగంగా పుక్కిలించటం, గరగరా చేయటం లేక నోటిలో స్ప్రేలు వాడటం వంటి వాటి వలన కూడా ఉపవాసం భగ్నం కాదు - అయితే అది గొంతు వరకు పోకూడదు.

బలం కొరకు కాకుండా చికిత్స కోసం చర్మంలో ఎక్కించే, కండరాల లోనికి ఎక్కించే లేక రక్తనాళాలలోనికి ఎక్కించే ఇంజక్షన్ల వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

ఆక్సిజెను:

బలం కొరకు కాకుండా చికిత్స కోసం వాడే మత్తు వాయువుల వలన కూడా ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

వైద్యం కొరకు రాసే చర్మం పీల్చుకునే క్రీముల మరియు మాసికల వంటి మందులు మరియు రసాయనిక పదార్థాల వలన కూడా ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

వైద్య పరీక్షల నిమిత్తం లేదా హృదయపు రక్తనాళాల లేదా ఇతర అవయవాల చికిత్స కోసం నరాలలోనికి, నాళాలలోనికి సన్నపుగొట్టం చొప్పించటం వలన కూడా ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

ఉదరకోశ పరీక్షల కోసం లేక ఆపరేషన్ల కోసం వాడే లాప్రోస్కోపు వంటి పరికరాల వలన కూడా ఉపవాసం భగ్గుం కాదు.

జీవాణులు సేకరించటం లేక గుండె లేక ఇతర అవయవాల నుండి సింపులు సేకరించటం వలన కూడా ఉపవాసం భగ్గుం కాదు - అయితే, ఇలా చేయటంలో ఎలాంటి ద్రవాలు వాడబడకుండా ఉండవలెను.

జీర్ణాశయ పరీక్షల వలన కూడా ఉపవాసం భగ్గుం కాదు. అయితే ఇలా చేయటంలో ఎలాంటి ద్రవాలు లేక ఇతర పదార్థాలు వాడబడకుండా ఉండవలెను.

మెదడు లేక వెన్నెముకలో పంపించే ఏదైనా పరికరం లేదా ఔషధం వలన కూడా ఉపవాసం భగ్గుం కాదు.

(43) రమదాన్ నెలలో పగటి పూట, సరైన కారణం లేకుండా ఎవరైనా కావాలని ఆహారపానీయాలు సేవిస్తే, అలాంటి వారు ఘోర పాపానికి ఒడిగట్టినవారవుతారు. దానికి వారు పశ్చాత్తాప పడుతూ, క్షమించమని అల్లాహ్ ను వేడుకోవలెను. మరియు ఆ దినమునకు బదులుగా రమదాన్ నెల తరువాత ఒక దినము ఉపవాసం ఉండవలెను. ఒకవేళ ఎవరైనా తన ఉపవాసాన్ని మద్యపానం వంటి ఏదైనా హారాం అంటే నిషేధింపబడిన ఆహారపానీయాలతో విరమించినట్లయితే, అతని పాపం మరింత ఘోరమైనదిగా మారిపోతుంది. ఏదేమైనా, అతను చేసిన తప్పుకు పశ్చాత్తాప పడుతూ, క్షమాపణ వేడుకుని, అదనపు పుణ్యకార్యలు (నఫిల్ ఆచరణలు), అదనపు ఉపవాసాలు (నఫిల్ ఉపవాసాలు) మరియు ఇతర ఆరాధనలు అధికంగా చేయవలెను. దీని ద్వారా తన రికార్డులో కొంత వరకైనా తప్పని సరి ఆచరణల కొరతను అదనపు

ఆచరణలతో భర్తీ చేసుకునే అవకాశం ఉంది. మరియు అల్లాహ్ అతని పశ్చాత్తాపాన్ని స్వీకరించవచ్చు.

(44) “ఒకవేళ ఎవరైనా మరచిపోయి ఏదైనా తిన్నా - త్రాగినా, అతను ఉపవాసాన్ని కొనసాగించి, దానిని పూర్తి చేయాలి. ఎందుకంటే అల్లాహ్ యే అతనికి ఆహారాన్ని ఇచ్చినాడు మరియు అతనికి పానీయాన్ని ఇచ్చినాడు.” (అల్ బుఖారీ హదీథ్ గ్రంథం, నెం. 1933). మరొక ఉల్లేఖన ప్రకారం, “అతను రమదాను నెల తరువాత ఆ రోజుకు బదులుగా మరొక రోజు ఉపవాసం ఉండవలసి ఉన్నది లేదా పరిహారం (కఫ్ఫారా) చెల్లించవలసి ఉన్నది.”

ఒకవేళ ఉపవాసం ఉన్న విషయం మరచిపోయి ఎవరైనా ఉపవాసాని ఏదైనా తింటున్నట్లయితే, అతనికి అతని ఉపవాస స్థితి గురించి జ్ఞాపకం చేయవలెను. ఎందుకంటే ఖుర్ఆన్ లోని ఈ ఆయతు యొక్క భావం ఇలా తెలుపుతున్నది: “... మంచితనంలోనూ మరియు పుణ్యకార్యాలలోనూ ఒకరికొకరు సహాయ పడండి ...” [అల్ మాయిదహ్ 5:2], మరియు ఈ హదీథు, “ఒకవేళ నేను మరచి పోతే, నాకు జ్ఞాపకం చేయండి”; మరియు ఇది ‘తప్పకుండా మాన్పించవలసిన ఒక ముస్కర్ (చెడు) పని’ అనే వర్గానికి చెందుతుంది. (మజ్లిస్ షహర్ రమదాన్, ఇబ్నె ఉద్దైమీస్, p.70)

(45) ప్రమాదంలో ఉన్న వేరొకతనిని కాపాడటానికి, ఒకవేళ తన ఉపవాసాన్ని విరమించవలసిన ఆవశ్యకత ఎదురైతే, వారు తమ ఉపవాసాన్ని విరమించవలెను మరియు రమదాన్ నెల తరువాత, దానికి బదులుగా ఒక రోజు ఉపవాసం ఉండవలెను. ఇటువంటి పరిస్థితి ఎవరైనా

నీటిలో మునిగి పోతున్నప్పుడు లేక తీవ్రంగా అంటుకున్న మంటలను ఆర్పవలసి వచ్చినప్పుడు ఎదురవ వచ్చును.

(46) ఒకవేళ ఎవరైనా విధిగా ఉపవాసం పాటించవలసిన స్థితికి చెందిన వారై ఉండీ, రమదాన్ నెలలో పగటి పూట కావాలని తన భార్యతో సంభోగం జరిపినట్లయితే, అంటే ఇరువురి రహస్యాంగాలు చేరువై, భర్త లింగం భార్య ముందు రంధ్రాన్ని లేక వెనుక రంధ్రాన్ని తాకితే, అతని ఉపవాసం భగ్నం అయిపోతుంది - అతనికి వీర్యస్థలనం జరగినా, జరగక పోయినా సరే. చేసిన ఘోరపాపానికి అతను వెంటనే పశ్చాత్తాప పడాలి మరియు ఆ దినపు మిగిలిన సమయాన్ని ఉపవాసంలోనే గడపాలి. దానికి పరిహారంగా రమదాన్ నెల తరువాత ఉపవాసం ఉండాలి మరియు అబూ హురైరహ్ రదియల్లాహు అన్తు యొక్క ఈ హదీథును అనుసరించి కప్పారా చెల్లించ వలసి ఉంటుంది: “మేము ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం సన్నిధిలో కూర్చొని ఉండగా, ఒక వ్యక్తి ఆయన వద్దకు వచ్చి, ఇలా పలికినాడు: ‘ఓ రసూలుల్లాహ్, నేను ఘోరంగా నాశనమై పోయాను!’ ఆయన ఇలా ప్రశ్నించినారు, ‘నీకేం జరిగింది?’ అతను ఇలా పలికినాడు, ‘ఉపవాసం ఉన్న స్థితిలో నేను నా భార్యతో సంభోగం జరిపాను.’ దానికి రసూలుల్లాహ్ ఇలా ప్రశ్నించినారు, ‘స్వేచ్ఛను ప్రసాదించటానికి నీ వద్ద ఎవరైనా బానిస ఉన్నాడా?’ అతను ఇలా పలికినాడు, ‘లేదు’ ఆయనలా ప్రశ్నించినారు, ‘నీవు రెండు నెలల నిరంతరాయంగా ఉపవాసం ఉండగలవా?’ అతను, ‘లేదని’ జవాబివ్వగా, ఆయన మరల ఇలా ప్రశ్నించినారు, ‘60 మందికి భోజనం పెట్టగల స్తోమత ఉన్నదా నీకు?’ అతను ‘లేదు’ అని జవాబిచ్చినాడు

(సహీహ్ అల్ బుఖారీ హదీద్ గ్రంథం). వ్యభిచారం, స్వలింగ సంపర్కం, పాశవిక చర్యలు మొదలైన వాటికి కూడా ఇదే ఆదేశం వర్తిస్తుంది.

[ఇంగ్లీషు అనువాదకుడి వివరణ: తన భార్య యొక్క వెనుక రంధ్రంలో సంభోగించటం, వ్యభిచారం, స్వలింగ సంపర్కం మరియు పాశవిక చర్యలు మొదలైనవి ఇస్లాంలో అతి ఘోరమైన పాపాలు. అలాంటి ఘోరమైన పాపాలు ఒకవేళ రమదాన్ నెలలో పగటి పూట జరిగినట్లయితే, వాటి పాప పరిమాణం మరింత అధికమై పోతుంది.]

ఒకవేళ ఎవరైనా రమదాన్ నెలలో పగటి పూట అనేక రోజులు తన భార్యతో సంభోగం చేసినట్లయితే, అతను అలా చేసిన ప్రతి రోజుకు బదులుగా పరిహారం చెల్లించవలసి ఉంటుంది మరియు ప్రతి దినానికి బదులుగా ఉపవాసం ఉండవలసి ఉంటుంది. పరిహారం (కప్పారా) తప్పనిసరిని తెలియదనటం చాలదు. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/321).

(47) ఒకవేళ ఎవరైనా తన భార్యతో సంభోగం చేయాలని నిశ్చయించుకుని, తన ఉపవాసాన్ని విరమించటం కొరకు ఏదైనా తిన్నట్లయితే, అతని పాపం మరింత ఘోరమైనది. ఎందుకంటే అతను రమదాన్ నెల పవిత్రతను రెండు విధాలుగా ఉల్లంఘించినాడు – ఒకటి తినటం మరియు రెండోది భార్యతో సంభోగించటం. అటువంటి వాని విషయంలో పాపపరిహారం మరీ తప్పనిసరి. ఒకవేళ ఈ పాపపరిహారం నుండి ఏదోవిధంగా తప్పించుకోవాలని చూస్తే, అతని పరిస్థితి ఇంకా తీవ్రతరం అవుతుంది. చిత్తశుద్ధితో మనస్ఫూర్తిగా పశ్చాత్తాప పడటం అతని కొరకు తప్పనిసరి. (మజ్మూ అల్ ఫతావా, 25/262).

(48) ముద్దు పెట్టుకోవటం, కౌగలించుకోవటం, ఆలింగనం చేసుకోవటం, తాకటం మరియు మాటిమాటికీ తన భార్యవైపు ప్రేమగా చూడటం వంటివి తనను తాను నిగ్రహించుకోగలిగే శక్తిగలవారి కొరకు అనుమతించబడినది. ఎందుకంటే ఆయేషా రదియల్లాహు అన్హా ఉల్లేఖన ఆధారంగా ఉపవాస స్థితిలో రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తన భార్యలను ముద్దు పెట్టుకునే వారనీ మరియు కౌగలించుకునే వారనీ, అయితే ఆయన తన కోరికలను నియంత్రించే శక్తి అత్యధికంగా కలిగి ఉండేవారనీ సహీహ్ అల్ బుఖారీ మరియు సహీహ్ అల్ ముస్లిం హదీదులలో నమోదు చేయబడినది. హదీదు ఖుద్సీలో అల్లాహ్ ప్రకటించిన, “నా కొరకు అతను తన భార్య నుండి దూరంగా ఉన్నాడు”, అనేది ‘సంభోగాన్ని’ సూచిస్తుంది. కానీ, ఒకవేళ ఎవరికైనా త్వరగా లింగస్థంభనం జరిగి, తనను తాను అదుపు చేసుకునే శక్తి లేని వాడైతే, భార్యను ముద్దాడటానికి మరియు కౌగలించుకోవటానికి అతనికి అనుమతి లేదు. దీనికి కారణం - వీర్యస్థలనం నుండి లేక సంభోగం నుండి అదుపు చేసుకోగలిగే శక్తి తనకు ఉన్నదో, లేదో అతనికి తెలియక పోవటం. మరియు హదీదు ఖుద్సీలో అల్లాహ్ ఇలా ప్రకటిస్తున్నాడు: “మరియు అతను తన కోరికలను నాకోసం వదిలివేసినాడు.” ఇస్లామీయ మార్గదర్శకత్వం ప్రకారం ‘ఏదైతే హారాం దిశ వైపు తీసుకుపోతుందో, అది కూడా హరామ్ యే’

(49) ఒకవేళ ఎవరైనా భార్యతో సంభోగిస్తుండగా, ఉషోదయం సమీపించి నట్లయితే, అతను ఆ పని నుండి విధిగా ఉపసంహరించుకోవలెను మరియు ఉపసంహరించుకున్న తరువాత ఒకవేళ అతనికి వీర్యస్థలనం జరిగినా సరే, అతని ఉపవాసం ధర్మబద్ధమైనదే. కానీ ఒకవేళ అతను ఉషోదయ సమయం దాటిపోయే వరకూ, సంభోగాన్ని కొనసాగించి

నట్లయితే, అతను తన ఉపవాసం భగ్నం చేసుకున్నట్లే. దానికి అతను తప్పనిసరిగా పశ్చాత్తాప పడి, క్షమాభిక్ష వేడుకుని, రమదాన్ నెల తరువాత దినాలలో దానిని పూర్తి చేయవలెను మరియు దానికి పాపపరిహారం చెల్లించవలెను.

(50) ఒకవేళ ఎవరైనా జనాబహ్ స్థితిలో (సంభోగపు అపరిశుద్ధ స్థితిలో) ఉండగా, ఉషోదయమైపోతే, అది అతని ఉపవాసంపై ఎలాంటి ప్రభావం చూపదు. గుసుల్ అంటే భార్యభర్తలు సంభోగపు అపరిశుద్ధ స్థితి నుండి పవిత్రమవడానికి చేసే స్నానాన్ని, స్త్రీలు బహిష్టు ముగిసిన తరువాత లేక పురుడు పోసుకున్న తరువాత పవిత్రమవడానికి చేసే స్నానాన్ని ఉషోదయం వరకు ఆలస్యం చేయటం అనుమతించబడినది. అయితే, అలా ఆలస్యం చేయకుండా, త్వరగా స్నానం చేయటం మంచిది. ఎందుకంటే సమయం లోపలే, ఫజ్లీ నమాజు చేసుకోవచ్చు.

(51) ఎవరైనా ఉపవాసి నిద్రపోగా, ఒకవేళ నిద్రలో అతనికి లేక ఆమెకు స్థలనం జరిగితే, ఇస్లామీయ పండితుల ఏకాభిప్రాయం ప్రకారం ఆ ఉపవాసం భగ్నం కాదు. కాబట్టి, అతను లేక ఆమె ఉపవాసాన్ని పూర్తి చేయవలెను. గుసుల్ చేయటంలో ఆలస్యం చేయటమనేది ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయదు. అయితే ఎంత త్వరగా గుసుల్ చేస్తే, అంత త్వరగా నమాజు చేసుకోవచ్చు మరియు దైవదూతలు సమీపించవచ్చు.

(52) అదుపు చేసుకునే అవకాశం ఉన్నా, అలా చేయక స్త్రీలను తాకటం లేక మాటిమాటికీ చూడటం వలన రమదాన్ నెలలో పగటి పూట ఒకవేళ ఎవరికైనా వీర్యస్థలనం జరిగితే, అతను తప్పని సరిగా పశ్చాత్తాప పడుతూ అల్లాహ్ వైపు మరలి, మిగిలిన దినంలో కూడా ఉపవాసాన్ని

కొనసాగించవలెను. అయితే, రమదాన్ నెల తరువాత ఒక ఉపవాసం ఉండవలెను. ఒకవేళ ఎవరైనా హస్తప్రయోగం చేసుకోవటం ప్రారంభించి, వీర్యస్థలనం జరగక ముందే ఆపివేస్తే, అతను పశ్చాత్తాప పడవలెను. రమదాన్ నెల తరువాత ఉపవాసం ఉండనవసరం లేదు. కోరికలను రెచ్చగొట్టి ప్రతి దాని నుండి, ఉపవాసి దూరంగా ఉండవలెను. తనకు వచ్చే చెడు ఆలోచనలన్నింటినీ ఉపవాసి వెనక్కు నెట్టివేయవలెను. అయితే, మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం, ఒకవేళ ఎవరి నుండైనా భావోద్దేం వలన మదీ వంటి ద్రవం వెలువడితే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

స్వాభావిక, భౌతిక సంతృప్తి వంటిదేమీ లేకుండానే యూరిస్ తరువాత బయటకు వచ్చే వదీ అనబడే చిక్కటి ద్రవం వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు, దాని కారణంగా గుసుల్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. అయితే అతను శుభ్రంగా నీటితో మర్మాంగాన్ని కడుక్కోవలెను (ఇస్తింజా) మరియు వుదూ చేసుకోవలెను. (ఫతావా అల్ లజ్నూహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/279)

(53) “ఎవరైనా అప్రయత్నంగా వాంతి చేసుకుంటే, ఉపవాసం భగ్నం కాదు, దానికి బదులుగా మరల ఉపవాసం ఉండనక్కరలేదు. కానీ, కావాలని వాంతి చేసుకున్నట్లయితే, దానికి బదులుగా మరొక దినం ఉపవాసం పాటించవలసి ఉంటుంది.” (అత్తిర్మీధీ హదీథ్ గ్రంథంలోని సహీహ్ హదీథ్, 3/89). ఎవరైనా వ్యక్తి గొంతులో వ్రేళ్ళు చొప్పించి, పొట్ట నొక్కుకుని, ఏహ్యకరమైన వాసనలు పీల్చి, వెగటు కలిగించే వాటిని చూస్తూ వాంతి వచ్చేట్టు చేసుకుని, తద్వారా కావాలని వాంతి చేసుకుంటే, అతను తప్పనిసరిగా మరొక దినం ఉపవాసం ఉండవలసి ఉన్నది.

ఒకవేళ ఎవరికైనా వాంటి వచ్చినట్లు అనిపించి, తరువాత దానికదే ఆగిపోతే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. ఎందుకంటే అది అతని అదుపులో లేని చర్య. కానీ, అతని నోటిలోపలి వరకు వాంటి వచ్చేసి, తరువాత దానిని అతను ఒకవేళ మ్రింగి వేసినట్లయితే, అది అతని ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసివేస్తుంది. ఒకవేళ ఎవరికైనా పొట్టలో అస్వస్థగా ఉండి, వాంటి వస్తున్నట్లుగా ఉంటే, అతను ఆ వాంటిని ఆపుకోవసరం లేదు. ఎందుకంటే అది అతనికి హాని కలగజేస్తుంది. (మజాలిస్ షరహ్ రమదాన్, ఇబ్నె ఉథైమీన్, 67).

ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తి అప్రయత్నంగా మ్రింగిన పదార్థం పళ్ళలో ఇరుక్కుంటే లేదా అది నోటిలో ఉండే లేక బయటకు వచ్చేసినదో కనిపెట్టలేకపోతే, అది అతని లాలాజలంలోని భాగంగా పరిగణించబడును మరియు దాని వలన అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. కానీ, ఒకవేళ ఆ పదార్థం బయటకు ఉమ్మి వేసేంత పెద్దదిగా ఉంటే, అతను దానిని ఉమ్మేయవలెను. అలా ఉమ్మేస్తే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. కానీ, ఒకవేళ అతను దానిని మ్రింగివేస్తే, అది అతని ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసివేస్తుంది. ఒకవేళ అది నోటిలో పూర్తిగా లేక పాక్షికంగా కరిగి, ఏదైనా రుచి లేక తీపిదనం కలిగిస్తే, దానిని నమలటం అతని కొరకు నిషిద్ధం. ఒకవేళ ఈ పదార్థంలోని ఏదైనా భాగం గొంతులోనికి చేరితే, అతని ఉపవాసం భగ్నమైపోతుంది. నోటిలో పుక్కిలించిన తరువాత ఎవరైనా ఆ నీటిని ఉమ్మివేయగా, నోటిలో ఇంకా మిగిలిపోయిన ఆ నీటి తేమ లేక తడి వలన అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. ఎందుకంటే ఆ తేమ లేక తడిని కూడా ఉమ్మివేయటం అతని శక్తికి మించిన పని.

ఒకవేళ ఎవరికైనా ముక్కు నుండి రక్తం కారితే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. ఎందుకంటే అలా ముక్కులో నుండి రక్తం కారటమనేది అతని అదుపులో లేని విషయం. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/264).

ఒకవేళ ఎవరికైనా తన దంతపు చిగురులో పుండు ఉన్నట్లయితే, లేక మిస్సాక్ అంటే పంటిపుల్ల వాడిన తరువాత అతని పంటిచిగురులో నుండి రక్త ప్రవిస్తున్నట్లయితే, దానిని మ్రింగటానికి అతనికి అనుమతి లేదు; అతను దానిని ఉమ్మి వేయవలెను. అయితే, ఆకస్మాత్తుగా, అప్రయత్నంగా ఆ రక్తం గొంతులోనికి కొద్దిగా వెళ్ళిపోతే, చింతించవలసిన పని లేదు. అలాగే, వాంటి అతని గొంతు వరకు వచ్చి, అతను ఏమీ చేయకుండానే అది మరల పొట్ట లోపలికి వెళ్ళిపోయినా, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/254).

తల నుండి (ముక్కు, సైనోసెస్ నుండి) కారే చీమిడి మరియు దగ్గటం వలన లేక గొంతు శుభ్రపరచు కోవటం వలన ఛాతీ నుండి వచ్చే తెమడ, కఫము వంటి వాటిని, నోటిలోనికి చేరక ముందే ఒకవేళ మ్రింగి వేస్తే, అది అతని ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయదు. ఎందుకంటే ఇది సామాన్యంగా అందరూ ఎదుర్కొనే సమస్య. కానీ, నోటిలోనికి చేరిన తరువాత ఒకవేళ దానిని మ్రింగి వేస్తే, అది అతని ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసివేస్తుంది. అయితే అప్రయత్నంగా, హఠాత్తుగా అలా జరిగిపోతే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

డీ శాలినేషన్ వంటి ప్లాంటులలో పనిచేసే వారి ఉపవాసం అక్కడి నీటి ఆవిరిని పీల్చటం మొదలైన వాటి వలన భగ్గుం కాదు. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/276).

అనవసరంగా ఏదైనా ఆహార పదార్థాలను రుచి చూడటమనేది అయిష్టకరమైన (మక్రూహ్) పని. కారణం - దీనివలన ఉపవాసం భగ్గుమయ్యే అవకాశం ఉంది. ఆహార పదార్థాల రుచి చూడవలసిన ఆవశ్యకతను సూచించే కొన్ని ఉదాహరణలు - ఇతర మార్గమేదీ కనబడనప్పుడు, ఒక తల్లి తన పసిబిడ్డ కోసం ఆహార పదార్థాన్ని నమలటం, సరిగ్గా ఉండో లేదో నిర్ధారించటం కోసం దాని రుచి చూడటం, ఏదైనా కొనేటప్పుడు దాని రుచి చూడటం మొదలైనవి. ఇబ్నె అబ్బాస్ రదియల్లాహు అన్హుమా ఇలా ఉల్లేఖించినారు: **“ఆమ్లరసం వంటివి లేదా కొనుగోలు చేయబోతున్న ఇతర పదార్థాలను కొనే సమయంలో వాటి రుచి చూడటంలో ఎలాంటి తప్పు లేదు.”** (ఈ హదీథు ఇర్వా అల్ గలీల్ లో హసన్ హదీథుగా వర్గీకరించబడినది, 4/86; బాబ్ గ్రిశాల్ అల్ శియామ్, కితాబుస్సియామ్ కూడా చూడండి).

(54) ఉపవాసి పగటి పూట ఏ సమయంలోనైనా సరే మిస్వాక్ వాడటం ఒక సున్నత్, అది తేమగా ఉండేదైనా సరే. ఉపవాసి మిస్వాక్ వాడినాక కొంత వేడిని మరియు రుచిని అనుభవిస్తూ, దానిని మ్రింగి వేసినా లేక తన నోటిలో నుండి మిస్వాక్ ను బయటకు తీసి, దానిపై లాలాజలం అంటుకుని ఉండటం గమనించి, దానిని మరల నోటిలోనికి తీసుకొని, ఆ లాలాజలాన్ని మ్రింగి వేసినా, అతని ఉపవాసం భగ్గుం కాదు. (అల్ ఫతావా అల్ సాదియ్యహ్, 245). అయితే నోటిలో కరిగిపోయే ఆకుపచ్చని మిస్వాకులను, ఏదైనా రుచికరమైన నిమ్మ, పొదినా వంటి ప్లేవర్లు

పూయబడిన మిస్వాకులను వాడకూడదు. మిస్వాకు నుండి నోటిలో వచ్చే చిన్న చిన్న పీచులను ఉమ్మివేయవలెను; కావాలని వాటిని మ్రింగకూడదు. అయితే అప్రయత్నంగా, ఆకస్మాత్తుగా వాటిని మ్రింగివేస్తే, ఎలాంటి హానీ జరగలేదని భావించాలి.

(55) ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తి గాయపడితే లేక ముక్కులోనుండి రక్తం కారటం మొదలైతే లేక ఆకస్మాత్తుగా నీరు లేదా పెట్టోలు నోటిలోనికి వెళ్ళినట్లయితే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. అలాగే ఒకవేళ దుమ్ము, ధూళి, పొగ, ఈగ వంటివి అతని నోటిలోనికి ఆకస్మాత్తుగా వెళ్ళే, అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. గొంతులోనికి పోకుండా నిరోధించలేని స్వంత లాలాజలం లేక పిండిమర నుండి వెలువడే పొడి వంటి వాటి వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు. ఎవరైనా వ్యక్తి తన నోటిలో ఎక్కువగా లాలాజలాన్ని జమ చేసుకుని, ఒకవేళ మ్రింగి వేసినా, సరైన అభిప్రాయం ప్రకారం అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. (అల్ ముగ్నీ, ఇబ్నె ఖదామహ్, 3/106).

ఒకవేళ కన్నీళ్ళు గొంతులోనికి చేరినా లేదా ఒకవేళ ఎవరైనా తన తలపై లేక మీసాలపై నూనె లేక గోరింటాకు వ్రాసుకున్నప్పుడు, తన గొంతులో దాని రుచి చేరినా అతని ఉపవాసం భగ్నం కాదు. అలాగే గోరింటాకు, సుర్మా, కాటుక, నూనె వంటివి వ్రాసుకోవటం వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు. (మజ్మా అల్ ఫతావా, 25/233, 25/245). చర్మాన్ని నునుపు చేయటం కొరకు, తడిగా ఉంచటం కొరకు పూసుకునే క్రీముల వలన కూడా ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

అలాగే మంచి సువాసనలు పీల్చటం, సుగంధ ద్రవ్యాలు పూసు కోవటం, సుగంధ భరిత క్రీములు వాడటం మొదలైన వాటి వలన కూడా

ఉపవాసం భగ్నం కాదు. అలాగే ఉపవాసి బుఖూర్ అనబడే మంచి సువాసనలు వెదజల్లే పొగ వాడటంలో కూడా ఎలాంటి తప్పు లేదు. అయితే దానిని ముక్కుపోడుం, నస్యంగా వాడ కూడదు. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/314).

పగటి పూట టూత్ పేస్టు వాడకపోవటం మంచిది. దానిని రాత్రి కొరకు విడిచి పెట్టవలెను. ఎందుకంటే అది చాలా తీక్షణమైనది. (అల్ మజాలిస్, ఇబ్నె ఉద్దైమీస్, p. 72).

(56) ఉపవాసి కప్పింగ్ (హిజామహ్ అంటే ప్రత్యేకమైన కప్పలు దేహానికి కరిపించి, చెడు రక్తం బయటకు తీసే ప్రక్రియ) చేయించుకోక పోవటం మంచిది. ఉపవాస సమయంలో కప్పింగ్ చేయించుకోవచ్చా - లేదా అనే విషయం గురించి పండితుల మధ్య తీవ్రమైన భేదాభిప్రాయాలున్నాయి. ఇబ్నె తైమియహ్ అభిప్రాయం ప్రకారం కప్పింగ్ చేయబడిన వ్యక్తి ఉపవాసం భగ్నం అయిపోతుంది మరియు కప్పింగ్ చేసిన వ్యక్తి ఉపవాసం భగ్నం కాదు.

(57) పొగత్రాగటం వలన ఉపవాసం భగ్నం అయిపోతుంది. ఉపవాసం పాటించకుండా ఉండటానికి దీనిని ఒక సాకుగా తీసుకోకూడదు. ఒక పాపపు పని ఎలా సాకుగా మారగలదు?!

(58) తన శరీరాన్ని చల్లబరుచుకోవటం కోసం నీటిలో మునగటం లేక తడి బట్టలను చుట్టుకోవడం వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు. వేడి నుండి మరియు దాహం నుండి ఉపశమనం పొందటం కొరకు తలపై నీరు చల్లుకోవటం వంటి చర్యల వలన ఉపవాసం భగ్నం కాదు. ఉపవాసి కొరకు ఈత ఒక అయిష్టమైన పని (మున్కర్) ఎందుకంటే, ఈదుతున్నప్పుడు

గుటకలు వేయటం వలన నోటిలోనికి నీరు వెళ్ళి, ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసి అవకాశం ఎక్కువగా ఉన్నది. ఒకవేళ ఈదటమనేది ఎవరి ఉద్యోగంలోనైనా ఒక భాగమై ఉండి మరియు ఈదుతున్నప్పుడు నీరు నోటిలోనికి వెళ్ళకుండా ఆపగలిగే గట్టి నమ్మకం అతనికుంటే, అతను తన ఉపవాసాన్ని కొనసాగించవచ్చును.

(59) ఒకవేళ ఎవరైనా రాత్రి ఇంకా గడిచి పోలేదని భావిస్తూ, ఆహార పానీయాలు సేవిస్తూ, భార్యతో సంభోగం చేస్తూ కాలం గడుపు తుండగా, కొంత సేపటి ముందే ఉషోదయమై పోయిందన్న విషయం ఆలస్యంగా గ్రహిస్తే, అతను ఎలాంటి తప్పు చేసినట్లు కాదు. ఎందుకంటే ఉషోదయం అయిందనే విషయం నిశ్చయంగా తెలిసే వరకూ తినటం, త్రాగటం, సంభోగించటం వంటి పనులు చేయవచ్చని ఖుర్ఆన్ లోని ఆయతు స్పష్టంగా తెలుపుతున్నది. ఇబ్నె అబ్బాస్ రదియల్లాహు అన్హుమా వరకు చేరిన ఉల్లేఖకుల సరైన పరంపర ఆధారంతో అబ్దుర్రజాఖ్ ఇలా తెలిపినారు: **“మీ ఆలోచనలలో (ఉషోదయం గురించి) ఎలాంటి సందేహం లేనంత వరకూ త్రాగటానికి మరియు తినటానికి అల్లాహ్ మీకు అనుమతించాడు.”** (ఫతహ్ అల్ బారీ, 4/135; షేఖుల్ ఇస్లాం ఇబ్నె తైమియిహ్ యుక్క అభిప్రాయం కూడా ఇదే, మజ్మూ అల్ ఫతావా, 29/263).

(60) ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తి సూర్యాస్తమయం కాకపోయినా, సూర్యుడు అస్తమించేశాడని భావించి తన ఉపవాసాన్ని విరమిస్తే, అతను దానికి బదులుగా రమదాన్ నెల తరువాత మరొక దినం ఉపవాసం పాటించ వలెను (ఇది మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం). దీనికి కారణం – అది ఇంకా పగటి పూట అయి ఉండటమనే ఖచ్చితమైన వాస్తవం మరియు

ఒక వాస్తవమైన విషయం, మరొక సందేహాస్పదమైన విషయం ద్వారా తిరస్కరించబడదు. (అలాంటి పరిస్థితిని ఎదుర్కొన్న వ్యక్తి దానికి బదులుగా మరొక ఉపవాసం ఉండవలసిన అవసరం లేదని షేఖుల్ ఇస్లాం ఇబ్నై తైమియహ్ భావించినారు).

ఉషోదయం అయినప్పుడు, ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తి నోటిలో ఆహారపానీయాలు ఉంటే, అతను వెంటనే దానిని ఉమ్మి వేయాలని, అతని ఉపవాసం కొనసాగించాలని ధర్మవేత్తలు అంగీకరించినారు. దీని గురించిన నియమం, 'ఒక ఉపవాసీ తను ఉపవాసంలో ఉన్నాననే విషయం మరచిపోయి తింటుండగా మరియు త్రాగుతుండగా, హఠాత్తుగా అతనికి ఆ విషయం జ్ఞాపకం వచ్చి, వెంటనే తన నోటిలోని ఆహారపానీయాలను ఉమ్మి వేస్తే, అతని ఉపవాసం సరైనదే' అనే నియమాన్ని పోలి ఉన్నది.

స్త్రీల ఉపవాసం గురించిన ఆదేశాలు:

(62) సిగ్గు వలన రజస్వల అయిన విషయాన్ని ఎవరికీ తెలుపని మరియు ఉపవాసాన్ని పాటించని యుక్తవయస్సుకు చేరిన స్త్రీ, పశ్చాత్తాప పడుతూ, అలా తప్పిపోయినన్ని దినాలు రమదాన్ నెల తరువాత ఉపవాసం ఉండవలెను మరియు ప్రతిదినానికి బదులుగా ఒక బీదవానికి కూడా భోజనం పెట్టవలెను - తన ఉపవాసాన్ని ఆలస్యం చేసినందుకు ప్రాయశ్చితంగా; ఒకవేళ తరువాత సంవత్సరపు రమదాన్ నెల వచ్చేస్తే మరియు ఆవిడ తన తప్పిపోయిన ఆ దినాలకు బదులుగా ఉపవాసం పూర్తి చేయనట్లయితే. ఆవిడ పరిస్థితి, సిగ్గుతో తన బహిష్టు

కాలంలో కూడా ఉపవాసం పాటించి, తరువాత కాలంలో ఆ దినాలకు బదులుగా ఉపవాసం పూర్తిచేయని స్త్రీ వంటిదే.

ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీకి, అలా ఎన్ని ఉపవాసాలు కోల్పోయినదో తెలీకపోతే, 'క్రీతం సంవత్సరాల రమదాన్ నెలలో అలా తప్పిపోయిన ఉపవాసాలు ఇక పూర్తయ్యాయి' అనే స్పష్టమైన అభిప్రాయం కలిగే వరకూ ఆవిడ ఉపవాసం ఉండవలెను మరియు ప్రాయశ్చితంగా ప్రతి దినం ఒక బీదవానికి భోజనం పెట్టవలెను. తను ఉపవాసం పాటిస్తున్న దినాలలోనే ఆవిడ ఈ ప్రాయశ్చితాన్ని కూడా చెల్లించ వచ్చు లేదా ఇతర దినాలలో తన అనుకూలాన్ని బట్టి చెల్లించవచ్చు.

(63) రమదాన్ నెలలో కాకుండా వేరే దినాలలో, తన భర్త దగ్గరలో ఉండగా, ఆయన అనుమతి లేకుండా ఉపవాసం పాటించకూడదు. కానీ, ఒకవేళ తన భర్త దగ్గరలో లేకుండా, ప్రయాణంలో దూరంగా ఉంటే అనుమతి తీసుకోవలసిన అవసరం లేదు.

(64) ఋతుస్రావంలో ఉన్న స్త్రీ, బహిష్టు కాలం పూర్తయినదనే దానికి గుర్తుగా తన యోనిలో నుండి తెల్లటి ద్రవం బయటకు రాగానే, అంటే ఋతుస్రావం నుండి తను పరిశుభ్రమైపోయానని (తాహిర్ నైపోయానని) గ్రహించగానే కనబడగానే, ఆ దినపు రాత్రి సమయాన ఆవిడ మరుసటి దినాన ఉపవాసం ఉండాలనే సంకల్పం చేసుకోవలెను మరియు మరుసటి దినం నుండి ఉపవాసం ఉండవలెను. ఒకవేళ తను బహిష్టు నుండి పవిత్రురాలైన విషయం తెలుసుకోగలిగే టంతటి సమయం లేకపోతే (అంటే తెల్లటి ద్రవం వచ్చే వరకూ నిరీక్షించే సమయం లేకపోతే), ఒక కాటన్ గుడ్డను లేదా అలాంటిదే దేనినైనా యోనిలోనికి చొప్పించి, బయటికి

తీయవలెను. ఒకవేళ అది పరిశుభ్రంగా బయటకు వస్తే, ఆవిడ ఉపవాసం పాటించవచ్చును. కానీ, ఒకవేళ మరల రక్తస్రావం జరగటం ప్రారంభమైతే, ఆవిడ తన ఉపవాసాన్ని ఆపివేయవలెను - ఆ రక్తస్రావం ప్రవాహంలా ఉన్నా లేక రక్తపు చుక్కలుగా ఉన్నా. ఎందుకంటే బహిష్టు కాలపు రక్తస్రావం ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేసివేస్తుంది. (ఫతావా అల్ లజ్నూహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/154).

ఒకవేళ మగ్రిబ్ వరకు రక్తస్రావం కనబడక, ఆవిడ క్రితం రాత్రి చేసుకున్న ఉపవాస సంకల్పం ఆధారంగా తన ఉపవాసాన్ని పూర్తిచేయ గలిగితే, ఆ దినపు ఆవిడ ఉపవాసం ధర్మసమ్మతమైనదే. ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీ, తనలో బహిష్టు రక్త చలనాన్ని సందేహించగా, సూర్యాస్తమయం వరకూ అలాంటిదేమీ బయటకు రాకపోతే, ఆవిడ ఉపవాసం ధర్మసమ్మతమైనదే. ఆ దినానికి బదులుగా ఆవిడ మరొక దినం ఉపవాసం ఉండనక్కర లేదు.

ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీకి తన ఋతుస్రావం లేదా పురుటి స్రావం రాత్రి సమయంలో ఆగిపోతే, ఆవిడ మరుసటి దినాన ఉపవాసం ఉండాలనే సంకల్పం చేసుకొనగా, గుసుల్ (స్నానం) చేయక ముందే ఉషోదయమై పోతే, పండితులందరి అభిప్రాయం ప్రకారం ఆవిడ ఉపవాసం ధర్మసమ్మత మైనదే. (అల్ ఫాత్, 4/148)

(65) ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీ, మరుసటి దినం నుండి తన ఋతుస్రావం ప్రారంభమవబోతుందని భావిస్తే, ఆవిడ ఉపవాస సంకల్పాన్ని చేసుకుని, ఉపవాసాన్ని కొనసాగించవలెను; నిజానికి కళ్ళారా రక్తస్రావం చూడనంత వరకు ఆవిడ తన ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయకూడదు.

(66) బహిష్టు వచ్చే స్త్రీలు సహజ సిద్ధమైన, స్వాభావికమైన స్థితికి రాజీ పడి, బహుష్టులను ఆపటానికి మరియు సహజమైన ఋతుస్రావ రక్తాన్ని నిరోధించటానికి మందులు వాడకుండా తన కొరకు అల్లాహ్ నిర్ణయించిన దానిని మనస్ఫూర్తిగా స్వీకరించటం మంచిది. అల్లాహ్ ఆదేశానుసారం తన ఋతుస్రావ సమయంలో ఉపవాసం భగ్నం చేయటాన్ని మరియు ఆ దినాలకు బదులుగా రమదాన్ తరువాత దినాలలో ఉపవాసం ఉండటాన్ని మనస్ఫూర్తిగా స్వీకరిస్తూ, సంతృప్తి చెందవలెను. విశ్వాసుల మాతృమూర్తు లైన ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క భార్యలు మరియు ముందుతరం యొక్క ఇతర సలాఫ్ మహిళలు అనుసరించిన విధానం ఇదే. (ఫతావా అల్ లజ్నాన్ అల్ దాయిమహ్, 10/151).

అంతేకాక, ఋతుస్రావాన్ని ఆపటానికి ప్రయత్నించే వివిధ పద్ధతులు స్త్రీల ఆరోగ్యానికి హానికరమైనవని వైద్యశాస్త్ర పరిశోధనలు నిరూపించినాయి. అటువంటి పద్ధతుల వలన అనేక స్త్రీలలో ఋతుస్రావం క్రమం తప్పి, అస్తవ్యస్తమై పోతుంది. ఎవరైనా స్త్రీ అలాంటి పద్ధతుల ద్వారా తన ఋతుస్రావాన్ని ఆపుకుని, ఉపవాసం ఉన్నట్లయితే, ఆవిడ ఉపవాసంలో ఎలాంటి దోషం లేదు.

(67) స్త్రీల ఉపవాసంపై ఇస్తిహాద్ (బహిష్టు, పురుటి కాలంలో కాకుండా యోనిలో నుండి బయటకు వచ్చే రక్తం) యొక్క ప్రభావం ఏమీ లేదు.

(68) అవయవాలు గుర్తించగలిగే స్థాయికి పెరిగిన పిండం అంటే తల, చేయి వంటి శరీర అవయవాల ఆకారాన్ని గుర్తించ గలిగే విధంగా ఏర్పడిన పిండం కలిగి ఉన్న గర్భవతికి ఒకవేళ గర్భస్రావమైతే, ఆవిడ రక్తస్రావం నిఫాస్ (పురుటి రక్తస్రావం) గా పరిగణించబడుతుంది; కానీ, ఒకవేళ

గర్భస్రావమైన పిండం, ఆకారాన్ని పొందని రక్తపు ముద్ద వలే లేదా నమలబడిన మాంసపు ముక్క వలే ఉంటే, ఆవిడ రక్తస్రావం ఇస్టిహాదహ్ గా పరిగణించబడుతుంది; ఉపవాసం ఉండగలిగితే శక్తి ఉంటే ఆవిడ ఉపవాసం కొనసాగించవలెను లేదా ఉపవాసాన్ని విరమించి, రమదాన్ నెల తరువాత వాటిని పూర్తి చేయవలెను. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/224). గర్భాశయం క్లీన్ (D&C) చేయబడి, పరిశుద్ధమైన తరువాత ఆవిడ తప్పక ఉపవాసం పాటించవలెను. పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం గర్భధారణ నుండి 80 దినాలు గడిచిన తరువాత పిండానికి ఆకారం ఏర్పడటం ప్రారంభమవుతుంది.

ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీ 40 దినాల కంటే ముందే నిఫాస్ (పురుటి రక్త స్రావం) నుండి పరిశుద్ధమైపోతే, ఆవిడ గుసుల్ (స్నానం) చేసి, ఉపవాసం కొనసాగించవచ్చు మరియు నమాజు ఆచరించవచ్చు. (అల్ ముగ్నీ మ అల్ షరహ్ అల్ కబీర్, 1/360). ఒకవేళ పరిశుద్ధమైన తరువాత 40 దినాల లోపలే మరల రక్తస్రావం మొదలైతే, ఆవిడ ఉపవాసం ఆపివేయవలెను ఎందుకంటే అది ఇంకా నిఫాస్ (పురుటి రక్తస్రావం) గానే పరిగణించబడును. ఒకవేళ 40 దినాల తరువాత కూడా రక్తస్రావం కొన సాగితే, (మెజారిటీ పండితుల అభిప్రాయం ప్రకారం) ఆవిడ స్నానం చేసి, ఉపవాసం సంకల్పం చేసుకోవలెను. ఎందుకంటే 40 దినాల తరువాతి రక్తస్రావాన్ని ఇస్టిహాద్ (అనారోగ్య) రక్తస్రావంగా పరిగణిస్తారు గాని నిఫాస్ (పురుటి) రక్తస్రావంగా పరిగణించరు. అయితే అది మామూలు బహిష్టు కాలంతో ఏకీభవించిన కాలంలోనిది కాకూడదు. అలా ఏకీభవించినదైతే, అది హైద్ అంటే ఋతుస్రావపు రక్తంగా పరిగణించబడును.

ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీ పగటి పూట, పరిశుద్ధ స్థితిలో ఉండి, ఉపవాసం పూర్తి చేసిన తరువాత, రాత్రి సమయంలో రక్తపు చుక్కలు కనుగొన్నా కూడా, ఆవిడ ఉపవాసం ధర్మసమ్మతమైనదే. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/150)

(69) సరైన అభిప్రాయం ప్రకారం, గర్భిణీ స్త్రీ మరియు చనుబాలు త్రాపిస్తున్న స్త్రీ అస్వస్థలో ఉన్న స్త్రీగా పరిగణించబడటం వలన, ఉపవాసం పాటించకుండా ఉండటానికి ఆవిడకు అనుమతి ఉన్నది; అయితే, రమదాన్ నెలలో అలా తప్పిపోయిన దినాలను రమదాన్ నెల తరువాత ఆవిడ పూర్తి చేయవలసి ఉంటుంది. ఉపవాసం వలన ఆవిడ తనకు లేదా తన బిడ్డకు హాని కలుగుతుందని భావించినట్లయితే ఆవిడ ఈ అవకాశాన్ని వినియోగించు కోవచ్చు. రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపినారు: “తప్పని సరిగా ఉపవాసం ఉండే షరతును మరియు నమాజులోని కొంత భాగాన్ని అల్లాహ్ ప్రయాణికుడి కొరకు రద్దు చేసినాడు. మరియు ఆయన గర్భిణీ మరియు చనుబాలు త్రాపిస్తున్న స్త్రీల కొరకు ఉపవాసం తప్పని సరిగా ఉండాలనే షరతును రద్దు చేసినాడు.” (అత్తిర్మిద్దీ హదీథు గ్రంథం, 3/85; ఇది హసన్ హదీథు అని ఆయన పేర్కొనెను). ఒకవేళ ఎవరైనా గర్భిణీ స్త్రీ ఉపవాసం ఉన్నప్పుడు, రక్తస్రావాన్ని గమనించినా ఆవిడ ఉపవాసం ధర్మసమ్మతమైనదే; ఆ రక్తస్రావం ఆవిడ ఉపవాసం పై ఎలాంటి ప్రభావం చూపదు. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/225).

(70) ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీతో, విధిగా ఉపవాసం ఉండవలసిన కాలంలో, రమదాన్ నెలలో పగటి పూట భర్త ఆవిడ అనుమతితోనే ఆవిడతో సంభోగిస్తే, కప్పారా (పరిహార) నియమం ఆవిడకూ వర్తిస్తుంది మరియు

ఆవిడ భర్తకు కూడా. అయితే, భర్త ఆవిడ ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా, ఆవిడతో బలవంతంగా సంబోగించటానికి ప్రయత్నిస్తే, తన శక్తిమేరకు ఆవిడ ప్రతిఘటించటానికి ప్రయత్నించవలెను. అయినా, ఒకవేళ భర్త ఆవిడతో సంబోగిస్తే, దీనిలో ఆవిడపై ఎలాంటి పాపం లేదు మరియు ఆవిడ ఎలాంటి పరిహారం చేయనక్కరలేదు. ఇబ్నె అఖీల్ (అల్లాహ్ ఆయనపై దయ చూపుగాక) ఇలా తెలిపినారు: “ఒకవేళ ఎవరైనా వ్యక్తి రమదాన్ నెలలో పగటి పూట నిద్రపోతున్న తన భార్యతో సంబోగించినట్లయితే, ఆవిడపై ఎలాంటి పాపపరిహారం లేదు.” అయితే, రమదాన్ నెల తరువాత ఆ దినానికి బదులుగా మరల ఒక దినం ఉపవాసం ఉండటం మంచిది. (ఆవిడ ఉపవాసం అస్సల్మాత్రం భగ్నం కాదనేది షేఖుల్ ఇస్లాం ఇబ్నె తైమియహ్ (అల్లాహ్ ఆయనపై దయ చూపగాక) యొక్క అభిప్రాయం).

తన భర్త అదుపు చేసుకోలేడనే విషయం ఎవరైనా స్త్రీకి ముందుగానే తెలిసి ఉన్నట్లయితే, రమదాన్ నెలలో పగటి పూట ఆవిడ తన భర్తకు అందుబాటుకు దూరంగా ఉండటానికి ప్రయత్నించవలెను మరియు ఆ సమయంలో అందంగా అలంకరించుకోకుండా ఉండవలెను.

రమదాన్ నెలలో తప్పిపోయిన ఉపవాసాలను స్త్రీలు రమదాన్ నెల తరువాత పూర్తి చేసుకోవలెను. ఈ ఉపవాసాల కొరకు భర్త అనుమతి తీసుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఎందుకంటే రమదాన్ నెలలోని తప్పని సరి ఉపవాసాల కొరకు ఏ స్త్రీ తన భర్త అనుమతి తీసుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఒకవేళ ఎవరైనా స్త్రీ రమదాన్ నెలలో తప్పిపోయిన దినాలలోని ఉపవాసం ప్రారంభించిన తరువాత సరైన కారణం లేకుండా ఆ ఉపవాసాన్ని భగ్నం చేయకూడదు మరియు ఆ ఉపవాసాన్ని మధ్యలోనే విరమించమని ఆజ్ఞాపించే అర్హత ఆవిడ భర్తకు లేదు; ఆ ఉపవాసాలను

పాటిస్తున్నప్పుడు, పగటి పూట ఆవిడతో సంభోగించే అనుమతి ఆవిడ భర్తకు లేదు మరియు సంభోగం కొరకు పిలుస్తున్న ఆయన పిలుపును ఆవిడ శిరసావహించ కూడదు. (ఫతావా అల్ లజ్నాహ్ అల్ దాయిమహ్, 10/353).

అదే ఐచ్ఛికమైన నఫిల్ ఉపవాసాల విషయంలోనైతే, భర్త దగ్గరలో ఉన్నప్పుడు, ఆయన అనుమతి లేకుండా ఏ స్త్రీ తన ఉపవాసాన్ని ఆరంభించకూడదు. ఎందుకంటే, అబూ హురైరహ్ రదియల్లాహు అన్హు ఉల్లేఖిన ప్రకారం రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపినారు: “భర్త తన దగ్గరలో ఉన్నప్పుడు, ఆయన అనుమతి లేకుండా ఏ స్త్రీ ఉపవాసం ఉండకూడదు.” (సహీహ్ అల్ బుఖారీ, 4793).

ఉపవాసం గురించి నాకు తెలిసిన ఈ విషయాలు మీ ముందుంచిన తరువాత, ఇంతటితో నేను ముగిస్తున్నాను. సరైన పద్ధతిలో - అల్లాహ్ ను జ్ఞాపకం చేసుకోవటంలో, ఆయనకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవటంలో మరియు ఆయనను ఆరాధించటంలో మనకు సహాయపడమని, మన రమదాన్ నెల ముగింపు అల్లాహ్ యొక్క మన్నింపు, దయ, క్షమతో జరగాలనీ, నరకాగ్ని నుండి మనల్ని కాపాడమనీ నేను అల్లాహ్ ను వేడుకుంటున్నాను.

ఓ అల్లాహ్! ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంనూ మరియు ఆయన కుటుంబ సభ్యులనూ మరియు ఆయన సహచరులనూ దీవించుము మరియు వారికి శాంతిని ప్రసాదించుము.